Poštnina plačana v gotovini Leto LVII. V Ljubljani, v petek, dne 25. oktobra 1929 St. 244 St. 2 Din

25 X. 1929

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
n. Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Briand v ostavki

Padel je Briand, ko ni nihče tega pričakoval. Ko je njegov kabinet prebrodil strašne krize in se prebil skozi najbolj zavite parlamentarne tesni ter odolel najbolj zvitim in spretnim zanjkam jake opozicije, — je sedaj padel na malenkosti, ki je komaj vredna nekaj minutne debate. To je padec iz viška, ker na vrhuncu politične reputacije in ugleda se je predstavljala svetovna javnost velikega Brianda.

Zakaj je padel Briand?

V Franciji je parlamentarizem še močan, demokracija je stara in razmeroma dobro ukoreninjena. Svet ni bil navajen, da bi na Place de la Concorde se raje igrali stranke, kot pa zasledovali državno politiko. O večini francoskih vodilnih politikov je znano, da so patrioti in da jim je blagor republike najvišji zakon. Strankarska disciplina je zelo rahla, kult velike politične osebnosti sega preko strankarskih opredelb. Pri Francozih smo že vajeni zreti, kako močna politična potenca vedno lahko računa na priznanje vseh patriotičnih parlamentarnih skupin, ki ga drže tudi tedaj, kadar ne najde dovolj zaslombe niti pri svojih ožjih pristaših. Tako je bilo s Clemenceaujem, Poincarejem in Briandom.

Briandova parlamentarna skupina šteje komaj 20 poslancev, vendar pa ga je dosedaj vzdrževala desnica. To so bili predvsem nacionalisti in pa čez 100 poslancev broječa Marinova skupina. Ti so sedaj pustili Brianda pasti, ker že dalje časa niso več bili zadovoljni z Briandovo politiko. Nezadovoljstvo izvira od haaške konference dalje. Haaga Francozi niso mogli in ne morejo pozabiti. Končno ne gre za onih par milijonov, katere so na račun reparacij zgubili Angležem v prid. Snowdenovo zmago so vzeli kot svoj poraz in zamerili so Briandu, da ni znal napram železnemu angleškemu zakladničarju močneje uveljaviti in braniti francoskega prestiža.

Posledica ureditve reparacij je postopno izpraznjenje Porenja. Tu gre za najbolj ranljivo točko Francije. Kljub vsemu pacifizmu, o katerem se mnogo govori tu in onstran Rena, Francozi Nemcem nikakor ne zaupajo. V francoskem narodu živi prepričanje, da morejo Nemci na osnovi svoje mogočne industrije, svojega izvrstnega letalstva, najbolj napredne kemične industrije in vojaško vzgojenega naroda v nekaj tednih ustvariti strašno vojno silo, kateri bi bil težko kdo kos. Hugenbergova akcija v Nemčiji jim je svarilo, da pod pepelom močno tli in da revanžni duh onkraj Rena ni zamrl. V zasedbi Rena in zlasti velikega dela industrijskega ozemlja so videli Francozi močno garancijo za svojo varnost. Med tem so pričeli graditi orjaški trdnjavski pas proti Nemčiji, ki sloni na vseh izkustvih svetovne vojne. Toda utrdbe še niso gotove in izpraznjenje Porenja je francoskim vojaškim krogom prišlo prezgodaj. Tudi ta okolnost je prispevala k padcu Brianda.

Vznemirjenje povzroča v Parizu tudi predstoječa pomorska konferenca v Londonu, ki se vrši v januarju prihodnjega leta. Desničarji se boje, da bi se tudi tu Briand pokazal preveč popustljivega in da ne bi znal dovolj braniti francoskega stališča. Briand se jim sploh zdi prevelik pacifist, ki ves vnet za svojo veliko idejo pozablja na dejanski položaj Francije. Bodočnost bo pokazala, kdo je bil dalekovidnejši, ali Briand, ali oni, ki so ga zrušili.

Kdo bo Briandov naslednik? Ako gredo socialisti z Blumom in radikalnimi socialisti z Herriotom na čelu skupaj, bi levica mogla sestaviti novo vlado. V zunanji politiki bi imeli še celo prednost, kakor pravijo sami, pred sedanjo desničarsko vlado, ker bi se lažje pogovorili z nemškimi in angleškimi socialisti, ki so danes odločilnega pomena v teh dveh državah. Toda, kakor kaže eksperiment iz leta 1924., bi se takšna vlada v notranji politiki najbrže ne mogla dolgo držati.

Ako pa se posreči spraviti skupaj desničarsko večino, potem se mnogo imenuje dosedanji notranji minister Tardieu, na katerega so radi njegove sposobnosti in taktnega nastopa že dolgo vsi pozorni. Možno bi bilo tudi to, da Briand sam sestavi novi kabinet, ako ne bo rajše za nekaj časa pustil politike in šel za Seine ribe lovit, kakor je storil že tolikrat. Kadar bodo Francozi rabili velikega moža, potem bodo zopet poiskali Brianda. Saj se je ta slučaj ponovil že kakih desetkrat. Težko je namreč najti politika, ki bi se tako spoznal na politični pozornici in obenem toliko ljubil svojo domovino kakor Aristide Briand.

Okrožni inspektorati ustanovljeni

Okrožni inspektorat v Mariboru - Črnomeljski okraj pod inspektorat v Ogulinu - Pristojnost okrožnih inspektorjev

Belgrad, 24. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih del general Peter Živković je na osnovi §§ 20. in 22. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja odredil, da se v posameznih banovinah ustanove naslednji okrožni inspektorati:

za dravsko banovino okrožni inspektorat s sedežem v Mariboru, v čegar področje spadajo srezi: **Gornji grad, Dolenja Lendava, Konjice, Ljutomer, Maribor, Maribor desni breg, Maribor levi breg, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec, Celje in Šmarje pri Jelšah;**

za savsko banovino: a) okrožni inspektorat s sedežem v **Varaždinu** s sledečimi srezi: Bjelovar, Varaždin, Gjurgjevac, Zlatar, Ivanec, Koprivnica, Križevci, Ljudbreg, Novi Marof, Prelog in Čakovec; b) **okrožni inspektorat s sedežem v Ogulinu** z brinjskim, vojničkim, vrbovskim, gospiškim, gračaškim, delničkim, donjelapatskim, kastavskim, koreničkim, novljanskim, ogulinskim, otočačkim, perušičkim, senjskim, slunjskim, sušaškim, udbinskim, crikveniškim, črnomeljskim srezom ter z otoki te banovine; c) **okrožni inspektorat s sedežem v Osijeku,** kamor spadajo srezi: Brod, Valpovo, Virovitica, Grubišno polje, Darovar, Donji Miholjac, Djakovo, Našice, Nova Gradiška, Novska, Osijek, Pakrac, Požega in Slatina;

Za vrbasko banovino okrožna inspektorata s sedežema v Bihaču in Jajcu;

za primorsko banovino okrožni inspektorat v Mostarju;

za drinsko banovino okrožni inspektorati s sedežem v Tuzli, Užicah in Šabcu;

za zetsko banovino okrožni inspektorati s sedeži v Prijepolju, Dubrovniku in Kosovski Mitrovici;

za dunavsko banovino okrožni inspektorati s sedeži v Velikem Bečkereku, Kragujevcu, Smederevu in Somboru;

za moravsko banovino okrožna inspektorata s sedežema v Zaječarju in Kruševcu;

za vardarsko banovino okrožni inspektorati s sedeži v Bitolju, Prizrenu in Štipu.

V nekih banovinah so razni srezi pridržani nadzorstvu samega bana, medtem ko so ostali združeni v posebne okrožne inspektorate.

II.

V pristojnost okrožnih inspektorjev, ki opravljajo posle okrožnih inspektoratov, spadajo:

1. Skrb nad javno varnostjo na področju inspektorata.

2. Nadzorstvo nad uradovanjem oblasti in organov obče uprave in nad delom občinskih oblastev in njihovih organov, kakor tudi nad organi ustanov, ki so podrejene oblastvom obče uprave.

3. Izdajanje navodil oblastvom obče uprave glede uspešnega izvrševanja službe.

Okrožni inspektorji so dolžni izdajati vsem sreskim načelnikom ter političnim oblastvom in organom naredbe za ohranitev javne varnosti ter za podvzemanje potrebnih zakonskih ukrepov v primerih, kadar je javna varnost od zunaj ogrožena ali kršena in ko morajo sami v primeru potrebe voditi akcijo organov javne varnosti. Predvsem morajo skrbeti za državno varnost, za osebno in imovinsko nedotakljivost ter za pobijanje kriminalnosti in za ohranitev javnega reda.

Nadzorstvo nad delovanjem oblastev in organov opravljajo okr. inspektorji s tem, da pregledujejo oblastva obče uprave in da o stanju uprave in o delovanju njenih organov pošljejo banu poročila. **Pritožbe proti nepravilnemu delu oblastev** in proti postopanju dotičnih organov sprejema in **rešuje okrožni inspektor osebno,** ali s pomočjo podrejenih oblastev in organov. Okrožni inspektor pokliče na odgovornost uslužbence za nepravilnosti v službi in izven nje ter dostavlja po izvršeni preiskavi dotične akte pristojnim oblastvom v nadaljno rešitev. Pritožbe sprejema pismeno, v posebnih okolnostih tudi na zapisnik in ima postopati tudi v primerih, za katere izve osebno, da gre za nepravilnosti posameznih oblastev ali organov notranje uprave. Na enak način ima preiskati tudi vse, kar mu predloži ban v ugotovitev in v pregled. V nadzorstvo okrožnih inspektorjev spada tudi delo splošnih oblastev in njihovih organov, kar ne izključuje redne pristojnosti državnih oblastev. **Vse te posle opravljajo okrožni inspektorji kot organi bana in v njegovem imenu.** Zato mu morajo od časa do časa dostavljati poročila o svojem delu ter o stanju v inspektoratu, v zvezi z njihovim delokrogom ter staviti banu potrebne predloge. Ako prejme zaradi nujnosti posla okrožni inspektor telefonsko naredbo ali navodilo ministra notranjih poslov, ga mora takoj izvršiti in o izvršitvi poročati ministru notranjih poslov ter banu. V ostalem so okrožni inspektorji dolžni pri vsaki priliki dajati upravnim oblastvom bodisi pismena, ali pa ustmena navodila za pravilno in naglo odpravljanje poslov, a navodila, ki jih prejme od bana, dostaviti nižjemu osobju v nadaljno uradovanje.

III.

Posameznim okrožnim inspektoratom se lahko po potrebi ter na predlog bana in s sklepom ministra notranjih del dodeljujejo posli obče uprave.

IV.

Okrožni inspektor izreka kazen nad vsemi podrejenimi uslužbenci na osnovi čl. 124 do 127 zakona o notranji upravi.

V.

Okrožni inspektorji morajo vsaj enkrat na leto prepotovati sreze svojega področja zaradi nadzorstva. Nadalje potujejo v posamezne sreze na zahtevo ministra notranjih poslov ali bana. Okrožni inspektorji bodo prejemali v smislu tretjega odstavka čl. 20 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja pavšalni znesek po 1800 Din za potne troške v službeni dolžnosti brez pravice do nadaljnega povračila potnih troškov.

VI.

Da bi se tudi v srezih, ki ne spadajo neposredno pod inspektorate, opravljalo nadzorstvo, bo vodil nadzorstvo nad temi srezi v zmislu določb o okrožnih inspektoratih ban sam s posebnimi za to postavljenimi višjimi uradniki.

Zaslišani bodo bivši ministri

Razprava o šumskih aferah odgodena, da se zaslišijo bivši ministri

Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Danes je v velikem procesu zoper Stamenkovića, bivšega generalnega ravnatelja rud, in tovariše nastopil senzacijonalen moment, ko se je iz vrst obtožencev stavil predlog, naj državni svet pozove k razpravi kot priče tudi bivše ministre in sicer Miovića, dr. Nikića, dr. Kumanudija in Vaso Jovanovića in naj se radi tega proces odloži. Sodišče je v sporazumu z državnim tožiteljem dr. Matešo predlogu ugodilo. Istotako je sodišče odločilo, da se zaslišita kot priči tudi Vaso Vasiljević, veleposestnik iz Sarajeva ter neki Partular, posestnik žage, istotako v Sarajevu, ki sta oba pisala državnemu svetu pisma, da hočeta biti zaslišana in bosta iznesla ves obtežilen materijal proti Stamenkoviću in tovarišem po pravici in pod prisego.

Predlog, da se zaslišijo bivši ministri, je vzbudil v Belgradu **velikansko senzacijo.** Smatra se, da je **državni svet prepričan, da krivda obstoja.** Ker pa se obtoženci ves čas izgovarjajo, da so vršili le predpise, ki so bili odrejeni od strani gg. ministrov, je treba izvesti poizvedbo v tem smislu, ali so ministri res izdali ta vodila ali ne. Za slučaj, **da so ministri ta navodila res izdali, bo senzacija tem večja.** Za slučaj pa, ako bi tega oni ne storili, nastane vprašanje, kako so vodili ministri evidenco nad uradovanjem svojih uradnikov. V tem slučaju je bil zagovor obtožencev absolventen.

Zavraten umor treh sodnikov

Grozodejstva razbojniških čet v Bolgariji

Sofija, 24. okt. AA. Razbojniška tolpa Deče Uzunova je izvršila novo tolovajstvo med Suhim Dolom in Sevljevom. Razbojniki so ustavili več avtomobilov in izropali potnike. Ko so ugotovili, da se v enem avtomobilu nahajajo sodniki iz Sevljeva, so sodnike najprvo izropali, nato jim potrgali obleke in jih končno usmrtili. Po razbojniški roki so padli predsednik sodišča v Sevljevu, Kumčev, državni tožitelj Mančev in sodnik Dočev, dočim so razbojniki prizanesli sodniku Stojanovu, ki se je poznal z nekim tolovajem. Vrhu tega so ustavili še druge avtomobile in jih izropali. Vest o tem razbojstvu je povzročila v Sofiji ogromno senzacijo.

Kralj se vrnil v Belgrad

Belgrad, 24. okt. AA. Nj. Vel. kralj se je včeraj vrnil v prestolnico

Novi člani vrhovnega zakonodajnega odbora

Belgrad, 24. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih stvari general Peter Živković je danes podpisal sklep, s katerim razrešuje člane vrhovnega zakonodavnega sveta dr. Josipa Šilovića, bana savske banovine, Gjorgja Nestorovića, bana moravske banovine, in Dako Popovića, bana dunavske banovine. Z istim sklepom so na njihovo mesto imenovani za člane vrhovnega zakonodavnega sveta gg. **Metod Dolenc,** profesor vseučilišča v Ljubljani, **dr. Prvislav Grisogono,** bivši minister. in r. **Slavko Šečerov,** bivši minister.

Sporazum med rudarji in TPD odobrava rudarska direkcija

Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Rudarska direkcija je z zadovoljstvom sprejelo vest, da se je ob dobri volji rudarjev in Trboveljske premogokopne družbe izognil mezdni boj. Nabavni prispevek rudarjev se bo zvišal za približno 50 odstotkov v razmerju s prejšnjim letom. V prvi kategoriji dobijo torej letno 375, v drugi 300, v tretji 225 in v četrti 150 dinarjev, torej okoli 50 odstotkov več, kakor dosedaj. Ta povečani nabavni prispevek se bo plačal 15 decembra za nazaj vsako leto. Obenem je TPD izrazila pripravljenost, da se v večji meri kot dosedaj bavi v svojih revirjih s stanovanjskimi vprašanji. Obljubila je, — rudarska direkcija bo strogo pazila na to — zgradbo novih, posebno stanovanjskih hiš, od katerih so se nekatere že začele graditi. Obenem namerava TPD dati delavstvu, ki je zanesljivo, posojilo v skupni višini do 40 milijonov dinarjev, da bi se delavstvo lahko na ta način samo gradilo stanovanjske hiše. Posojilo bo delavstvo vračalo v primernih obrokih. Način kako se bo to posojilo odplačevalo, se bo določil po sporazumu med delavstvom, TPD in rudarsko direkcijo v posebnem službenem pravilniku.

S tem korakom TPD se bo zboljšalo družinsko življenje rudarjev. Omililo se bo tudi trošenje zaslužka za alkoholne pijače po gostilnah, kar je dosedaj ugonobilo velik del delavskega zaslužka. Generalna direkcija rud pozdravlja sporazum med TPD in delavstvom, ter bo tudi od svoje strani vztrajala na tem, da se zgoraj omenjene polslužbeno dane obveznosti v najkrajšem času izvedejo.

Nova italijanska podmornica

Pariz, 24. okt. AA. Včeraj je bila v Speziji spuščena v morje nova italijanska podmornica s 888 tonami

Drž. kredit banovinam

Spremembe v drž. proračunu

Belgrad, 24. okt. AA. Minister financ je na osnovi § 26 zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. oktobra 1929 in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal uredbo o izpremembah v proračunu državnih izdatkov in dohodkov s finančnim zakonom za leto 1929-30. Uredba se glasi:

Čl. 1. Vsi redni in izredni, osebni in materijalni izdatki po državnem proračunu, ki se prenašajo in ki izhajajo iz zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna področja z dne 3. okt. 1929, se bodo vršila iz kreditov, ki so razdeljeni v redne in izredne, osebne in materijalne izdatke v proračunu državnih izdatkov za leto 1929-30.

Čl. 2. Vsi ministri, katerih posli obče uprave prehajajo na kraljevske banske uprave, morajo najkasneje do 15. novembra 1929 sporočiti kraljevskim banskim upravam in sočasno ministrstvu financ, kakšni krediti in v kolikšnem iznosu preidejo od 1. januarja do 31. marca 1930 v naredbodajno pravico banov. Prenešeni krediti se morajo pravočasno otvoriti posameznim banom v smislu določb zakona o državnem računovodstvu. Pristojni ministri bodo skrbeli za to, da se v budžetu predvideni in prenešeni posli v tem času popolnoma poravnajo.

Čl. 3. V primeru potrebe lahko minister financ na predlog resornega ministra in bana odobrava virmane med temi partijami in pozicijami v teh predelih proračuna državnih izdatkov za leto 1929-30, kakor tudi izpremembo namena, kateremu so namenjeni krediti v posameznih partijah in pozicijah.

Čl. 4. V delokrogu odobrenih in prenešenih kreditov za četrto tromesečje proračunskega leta 1929-30 je ban v smislu čl. 57 in 58 zakona o državnem računovodstvu naredbodavec I. stopnje. To svoje pravo lahko ban prenese na pomočnika bana.

Čl. 5. Vsa pooblastila, ki jih imajo posamezni ministri v proračunskem letu 1929-30, preidejo na bane za posle obče uprave, v kolikor so bili nanje prenešeni ter v njihovih mejah.

Čl. 6. Od 1. aprila 1930 bodo vršile vso računovodstveno službo sedanje finančne direkcije na sedežih kraljevskih banskih uprav, za zetsko banovino pa finančna direkcija v Podgorici.

Čl. 7. Podrobna navodila k tem predpisom bo izdal minister financ.

Čl. 8. Ta uredba stopi v veljavo z dnem priobčitve v »Službenih novinah«.

Interpelacija zaradi mestne zastavljalnice

Na občinski seji v sredo so vložili občinski svetovalci dr. Puntar, dr. Jerič in Josip Bahovec to interpelacijo:

Gospod župan!

Tik pred letošnjo spomladno proračunsko razpravo je sklenil kuratorij mestne zastavljalnice v seji dne 18. aprila soglasno, da se odstopijo spisi o skontraciji gospodu županu s prošnjo, naj takoj izvede proti osobju mestne zastavljalnice disciplinski postopek, in to na temelju uradnega poročila komisije, ki jo je določil gospod župan 12. novembra 1928 za preiskavo poslovanja v mestni zastavljalnici.

Na seji kuratorija mestne zastavljalnice dne 15. julija 1929 je navzoči uradnik mestne zastavljalnice izjavil, da ni do tega dne bil proti nikomur uveden disciplinski postopek in zato celo podal protestno izjavo proti ugotovitvam skontracijske komisije.

Vprašamo gospoda župana:

Ali Vam je znan potek in rezultat preiskave ter soglasni sklep kuratorija in motivacija sklepa, da se uvede disciplinski postopek?

Kaj ste ukrenili glede takojšnjega postopka v smislu kuratorijevega sklepa?

Ali mislite vse ukreniti, da se brez odloga in z vso strogostjo izvede disciplinski postopek?

Zakaj niste takoj sami odredili suspenzijo, čim ste dobili v roke uradno poročilo preiskovalne komisije?

Zakaj ste odlašali s suspenzijo in disciplinsko preiskavo vse do danes?

Radi ugleda zavoda in ugleda nastavljencev mestne občine sploh, onih v zastavljalnici še posebe, zahtevamo temeljito razčiščenje, ker ne gre, da se take zadeve enostavno zamolče in potlačijo!

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1929.

Dr. Puntar, dr. Jerič, Josip Bahovec.

Darilo pruske vlade papežu

Berlin, 24. okt. AA. Tu je bil razstavljen mizni servis, ki ga je pruska vlada poklonila sv. očetu o priliki njegovega zlatega mašniškega jubileja. Servis je pripravljen za 60 oseb ter je veren posnetek servisa Friderika Velikega iz l. 1768. Izgotovljen je bil v državni tvornici porcelana.

Dunajska vremenska napoved: Nobene bistvene spremembe sedanjega vremena ne bo.

Ponesrečen atentat na italijanskega prestolonaslednika

Atentator je Italijan, ki je hotel maščevati Matteottija - Ogorčenje v Belgiji - Italijanski listi zahtevajo eksemplarično kazen

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bil izvršen atentat na italijanskega prestolonaslednika Umberta, ki je prišel semkaj k zaroki. **Krogla ga k sreči ni zadela.** Prestolonaslednik je ravnokar hotel stopiti k grobu neznanega vojaka in tam položiti venec. Ko je stopal po stopnicah na cesto, se je zagnal proti njemu 25letni moški in oddal nanj, **oddaljen sedem korakov, strel iz revolverja, ki pa je zgrešil svoj cilj. Preden je mogel streljati drugič, ga je zgrabil policist in vrgel na tla. Obenem je policija aretirala še nekega drugega moškega.** Prestolonaslednik in njegova okolica so ostali mirni in brez obotavljanja so izvršili vse ceremonije pri položitvi venca. **Policija je imela veliko dela, da je obvarovala atentatorja pred besnostjo ljudstva. Atentator je italijanski revolucijonar Ferdinando de Rosa**, ki je snoči dopotoval iz Pariza, kjer je študent, in je rojen 1908 v Milanu. Njegov osumljeni tovariš se piše Luigi Pasquale. V mestu je po atentatu nastalo nepopisno razburjenje, ki se je poleglo šele potem, ko se je zvedelo, da prestolonaslednik ni bil zadet.

Bruselj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Prestolonaslednik je pravkar izstopil iz avtomobila, ko je neka oseba v svitli obleki z orožjem v roki stopila k njemu. Prestolonaslednik je takoj stekel proti njemu, ni pa mogel več ubraniti prvega strela. **Atentator bi imel celo dovolj časa, da bi oddal drugi strel, če bi negovo orožje funkcioniralo pravilno. Ko pa je videl, da orožje ne funkcionira, se je od jeze sam vrgel na tla,** nakar ga je policija prijela. Belgijski kralj se je takoj, ko je čul o atentatu, odpeljal v italijansko odposlaništvo.

Bruselj, 24 okt. (Tel. »Slov.«) Prebivalstvo v Bruslju smatra za posebno nesrečo, da se je izvršil atentat na prestolonaslednika ravno na dan zaroke belgijske princezinje Marije Josè, ki je zelo priljubljena, dalje pa tudi zato, da se je atentat izvršil ravno takrat, ko je italijanski prestolonaslednik počastil grob belgijskega neznanega junaka. Italijanski prestolonaslednik pa se radi atentata ni vznemiril. Ko je ves svet slišal strel, ni on niti premaknil glave, temveč mirno stopil k grobu neznanega vojaka, katerega so na levi strani stražili trije italijanski, na desni strani pa trije belgijski častniki. Poleg groba je vihrala tudi zastava fašizma. **Na navdušene pozdrave je princ odgogovarjal s fašističnim pozdravom.** Atentatorja ni najprej zgrabil neki policist, temveč neki italijanski gledalec Pasquale, ki se je prvi vrgel nanj. Zato so ga takoj prijeli, ker so mislili, da je to drugi atentator.

Aretirani atentator je izjavil, da je nalašč prišel v Bruselj, da ubije princa. Nahaja se v Belgiji od 22. oktobra. Potoval je iz Pariza v Anvers, ker je mislil, da bodo glavni kolodvor v Bruslju preveč strogo stražili. Že na potu v Anvers so ga opazovali organi varnostne policije, ker so našli pri njem že zastarel švicarski potni list. Vendar ga niso prijeli, ker je imel tudi francosko izkazilo. Pri zaslišanju je atentator izjavil, da je blagajnik Matteottijevega kluba v Parizu, in se zato domneva, da **je hotel maščevati Matteottija.** Njegov revolver je bil velikega kalibra in so našli v njem še eno kroglo.

Ko so zvedeli za atentat v zunanjem ministrstvu, so se takoj sestali na konferenco ministrski predsednik Jaspar, pravosodni minister, vojni minister in zunanji minister. Kmalu potem je zunanji minister Huysmans obiskal italijanskega poslanika, da mu v imenu belgijske vlade sporoči čustva belgijskega naroda glede atentata.

Čestitke naše vlade

Belgrad, 24. okt. AA. Povodom poskusa atentata na italijanskega prestolonaslednika je kraljevska vlada izdala brzojaven nalog svojemu ministru v Rimu, naj izrazi v italijanskem ministrstvu zunanjih poslov čestitke kraljevske vlade k srečni rešitvi prestolonaslednika. Enak nalog je bil dan kraljevskemu poslaniku v Bruslju, da čestita preko tamošnjega italijanskega poslaništva v imenu kraljevske vlade prestolonasledniku k srečni rešitvi.

Italijanski komentarji.

Milan, 24. okt. (Tel. »Slov.) V Italiji se je vest o atentatu naglo razširila s posebnimi izdajami listov in je povzročila v javnosti vihar ogorčenja. »Corriere della Sera« zahteva za razžaljeno italijansko narodno čustvo takojšnje zadoščenje in eksemplarično kazen. »Ambrosiana« je izjavila: Bog je zopet varoval Italijo, kakor jo je vedno varoval in jo bo vedno varoval.

Rim, 24. okt. (Tel. »Slov.«) »Impero« piše, da je veselje ljudstva radi ponesrečenega atentata na italijanskega prestolonaslednika dokaz za to, da so bile **vesti o protifašističnem mišljenju prestolonaslednika hudobna izmišljotina.** List zahteva za atentatorja smrtno kazen. V glavnih cerkvah po vsej Italiji se bodo vršile zahvalne službe božje.

Milan, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Zaroka italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijsko princesinjo Marijo José se je smela objaviti v Italiji šele danes na obletnico poroke italijanskega kraljevskega para. Belgijska princesinja uživa v Italiji velike simpatije, ker je studirala tri leta v Florenci in prepotovala vso državo. Poroka bo začetkom prihodnjega leta v Rimu in jo bo izvršil najbrž po nalogu papeža turinški nadškof, kardinal Gamba. »Corriere della Sera« z zadovoljstvom izjavlja, da je princesinja imela italijansko vzgojo in da čuti italijansko, ker izvrstno pozna italijansko deželo in jezik in da se bo torej samo vrnila **v pravo domovino**, ko bo končno prišla v deželo. Poroka bo v savojski in koburški hiši.

Francoska vladna kriza

Prizadevanja za sporazum med levičarskimi [illegible]ami

Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Glede glavnega problema francoske krize, ali je mogoč sporazum med radikalnimi socialisti in socialisti glede sestave čisto levičarskega kabineta, sta po vesteh levičarskega tiska obe veliki levičarski stranki razdeljeni, vlada pa splošno mnenje, da je potrebno, da levica prevzame oblast. Radikalna socialistična »Republique« piše: Skušamo združiti vse sile levice, da prevzame nase oblast. Če za to ne bo potrebnega poguma, se bomo zopet umaknili v opozicijo. Te izjave dopuščajo kombinacijo s Paulom Boncourjem in soudeležbo radikalnih socialistov ter podporo levičarske sredine.

London, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Henderson je izjavil na nekem zborovanju, da je angleška delavska stranka neločljivo zvezana z mirovno politiko, ki jo je on vodil v Ženevi in Haagu. Poskušal je, odstraniti iz Nemčije tuje vojaštvo in v prihodnjih tednih bo zapustil Nemčijo zadnji nemški vojak, Radi poraza francoske vlade je nastala težkoča, vendar Henderson ni pesimističen. Haaška ureditev je tako pravična, da tudi nobena druga francoska vlada ne more storiti drugega, kakor sprejeti Youngov načrt. Obžalovati je samo, da je moral Briand odstopiti ravno po Stresemannovi smrti.

Dunajski vlagatelji dvigajo vloge

Dunaj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Tudi danes se še ni poleglo vznemirjenje, ki se je pojavilo zadnje dni s tem, da so vlagatelji dvigali svoje bančne vloge. Na današnji dunajski borzi se je celo zakasnila določitev dolarjevega kurza s tem, da je bilo posebno živahno povpraševanje po dolarjih, katere niso mogli izplačati. Opazilo se je, da je danes opoldne socialni demokratski voditelj dr. Renner govoril z zveznim kanclerjem dr. Schobrom o pojavih v gospodarskem življenju in na denarnem trgu. Vlada se je resno prizadevala, pomiriti razburjenost s pomirljivimi izjavami, pokazala pa je na drugi strani nerazumljivo strogost proti listom in s konfiskacijami še povečala splošno negotovost. Konfiscirani so bili »Abend« in »Wiener Allgemeine Zeitung« ter jutranja lista, levo-demokratski »Der Tag« in komunistična »Rote Fahne«.

Belgrajske vesti

Za profesorja bogoslovja v Mariboru je imenovan dr. Čajnkar, in sicer za biblične vede.

Prevedba profesorjev po novem srednješolskem zakonu je v bistvu končana. Treba je še pristanka glavne kontrole.

Napredovalo je okoli 60 slovenskih učiteljev in učiteljic v stopnjo z višjo položajno plačo, in sicer tisti, ki imajo prav dobre in odlične ocene.

Pregledovanje državnih žrebčarn se bo vršilo te dni po odposlancih iz ministrstva za kmetijstvo.

Drobne vesti

Pariz, 24. okt. AA. Zdravstveno stanje Poincaréja je zadovoljivo.

Atene, 24. okt. AA. Tu govore, da bo vlada ustanovila v Pireju svobodno pristaniško cono.

Solija, 24. oktobra. AA. **V jesenskem nogometnem prvenstvu so nastopile precejšnje izpremembe. Dosedanja prvaka »Levski« in »Slavija« v Soliji sta izgubila po več točk, a prvo mesto je zavzel izvrstni »F. K. 15«, ki je letos v odlični formi.**

Ženeva, 24. oktobra. AA. Danes se je pričelo 30. zasedanje gospodarskega odbora.

Stalin o sovjetski diplomaciji

V »Matinu« je pričel objavljati bivši svetnik sovjetskega veleposlaništva v Parizu, Besedovski serijo člankov o sovjetski diplomaciji. Med drugim pripoveduje, kako je bil leta 1927. sprejet v Moskvi od Stalina, ki mu je naročil, da odide v Pariz in nadomesti Rakovskega. (Ta je namreč moral vsled svojega oklica, da morajo komunisti izzvati revolucijo v hrbtu francoske armade, oditi iz Pariza. Op. ured.) Stalin je tedaj dela po 16 do 18 ur na dan. Takrat se je namreč ravno pripravljala izključitev Trockega iz izvršilnega odbora stranke. V pogovoru je dejal Stalin:

»Rakovskega ni bilo mogoče obdržati v Parizu. To je bil za nas velik udarec, ker se je na Francoskem in pri Francozih zelo dobro aklimatiziral. Imel je vse potrebne sposobnosti. Nedvomno je človek, ki ima vse talente, da postane na zapadu velik državnik. Obožuje parlamentarne čenčarije in ima nenavadno sposobnost, da izstakne vse niti malih kombinacij buržujskih struj. Pridobil si je velikanski oseben vpliv in je postal ena najbolj markantnih osebnosti konstelacije, ki upravlja Francosko. To ni najmanjši razlog mržnje, ki jo imata proti njemu ministrski predsednik in vsa francoska vlada. Dostikrat smo mu svetovali, da oblaži svojo parlamentarni gorečnost, a je vedno odgovarjal, da se z drugimi metodami sploh ne da delati v Parizu. Kot primer je navajal španskega veleposlanika Quinonesa de Leona, ki ima še večji osebni vpliv, kakor sovjetski veleposlanik. Kampanja proti Rakovskemu poteka iz Anglije, ne bi pa imela nobenega uspeha, če se ne bi Poincare tako bal vpliva Rakovskega.

Sicer pa, je nadaljeval Stalin, ni **ves zunanji komisarijat nič drugega kakor gnezdo lopovov.** V njem vršite svoje male osebne obračune na račun naših največjih diplomatov. Ta **propalica, alkoholik (Čičerin) misli samo na to, kako bi uničil Rakovskega.** Ves čas, ko je »Matin« divje napadal našega veleposlanika, ni spregovoril Čičerin niti besede v njegovo obrambo. Tako so dobili Francozi utis, da ne moremo in da tudi nočemo držati Rakovskega. Politični biro je prepozno spoznal Čičerinove intrige. **Litvinov ga je razkrinkal** in nam dokazal, **da je Čičerin ponaredil svoje poročilo o razgovoru**, ki ga je imel s Herbettom, francoskim veleposlanikom v Parizu. Ta ni nikdar grozil, da Francija pretrga diplomatske odnošaje z Rusijo. To grožnjo si je varalica Čičerin gladko izmislil.

Da rešimo Rakovskega in da preprečimo nevarnost pretrganja diplomatskih odnošajev, smo predlagali kompromis v vprašanju predvojnih dolgov. Ta naš predlog pa ni bil mišljen resno in Vaša naloga v Parizu bo, da se teh naših obveznosti otresete. Vi ste zato plačani! Vi diplomati ... in celo v dolarjih.«

Ko je Besedovski razlagal Stalinu, da bo zelo težko to doseči, mu je Stalin odgovoril: »Nimamo potrebnih sredstev, da bi plačali francoske predvojne dolgove. Poleg tega pa je Pariz izgubil svojo finančno pozicijo in nimamo nobenega vzroka, da bi iskali milosti njegovih bankirjev. Veliko ljubše bi mi bilo, da izvedete **nekatere manjše politične kupčije.** Tako bi n. pr. mogli poboljšati odnošaje s Poljsko, kar bi bilo Franciji zelo ljubo. Tudi definitivna prepustitev Besarabije Rumuniji bi bil dober adut v Vaših rokah. In ker mislim, da bi težko mogli uspeti s Poljsko, vržite se z vso silo na Romunijo. Toda pazite: to je zelo delikatno vprašanje, zlasti če ga dobi v roke naša opozicija. Zato naredite tako, **da komisarijat za zunanje zadeve sploh nič ne izve o tej stvari.**

V Parizu sem se spoznal z litovskim ministrom **Klimasom.** Mislil sem, da me on najlažje spravi v zvezo z Romunijo, kajti kakor hitro uredi Romunija svoje posle z Rusijo, potem bo ta manj podpirala Poljsko, ki potem ne bi imela več te moralne sile, da bi briskirala Litvo. Zato sem sporočil Klimasu o novih možnostih in kombinacijah z Bukarešto ter ga prosil, da mi na nevtralnih tleh omogoči sestanek z g. Diamandijem, romunskim ministrom v Parizu. 15 dni pozneje sem prejel dolg telegram od Čičerina, ki mi sporoča, da je **sprejel od spretnega agenta GPU v Kovnu celotno poročilo o mojem razgovoru s Klimasom.** Sprašuje me, kako sem se mogel predrzniti, da podvzamem take inicijative ter mi napoveduje, da pridem pred tribunal politbiroa. Odgovoril sem Čičerinu, naj se v samem politbirou informira, kdo mi je dal inicijativo za to akcijo, ki sem jo vedno smatral za idijotsko in pogubno za Rusijo. Pozneje sem zvedel, da sta nato Litvinov in Čičerin za trenutek pozabila na svoje večne prepire ter šla skupno k Stalinu in mu napovedala svojo demisijo. Svoje razloge bosta predložila in raztolmačila pred politbiroem. Stalin je bil tačas v divji borbi s trockisti pa se je bal, da bi izgubil pristaše. Zato se je hotel rešiti vsake odgovornosti in izjavil, da je bil njegov razgovor z menoj samo čisto navadna izmenjava misli brez vsakih posebnih instrukcij. V istem času sem prejel šifriran telegram od diktatorja. V tem telegramu mi pravi Stalin, da sem intrigant, ki hoče šefa stranke diskreditirati pred lastnimi sodelavci. Najbolje je, da zapustim diplomatsko karijero.

Komunistična propaganda

Budimpešta, 24. okt. AA. Policija je prijela 5 komunistov in zaplenila na njihovih stanovanjih ogromne količine propagandističnega gradiva in brošur, ki so bile natisnjene v inozemstvu. Vodja te akcije je neki 24 letni zasebni uslužbenec. Pred kratkim se je vrnil iz inozemstva, da organizira komunistično propagando.

Obsojeni Arabci

Haifa, 24. okt. AA. V zvezi z nedavnimi nemiri je bilo 10 Arabcev obsojenih na težko ječo.

Dvestoletnica kapelice v Kropi

Kropa.

Letos poteka 200 let, odkar je bila posvečena božjepotna cerkvica Marije Milostljivega srca, imenovana kapelica v Kropi.

Meseca junija 1707 je 7 dečkov, sinov takratnih tukajšnjih fužinarjev našlo v gozdiču nad nekdanjo spodnjo fužino podobico Matere Božje z napisom: »Skaži se nam mater.« Eden od fantičev je bil mutast ter je kazal do podobice posebno zaupanje in ljubezen, tako da so otroci na njegovo prizadevanje napravili v gozdu oltarček iz zelenja in pričeli podobico častiti.

Ljubka legenda pripoveduje.

Kakor pripoveduje pobožna legenda, je za češčenje nedolžnih otrok zvedel takratni kroparski vikar Rosenheimb, ki je podobico vzel, jo zaklenil v v poseben prostor župne cerkve, s čimer pa je silno užalostil nedolžne otroke. V svojem otroškem zaupanju in žalosti pa so drugi dan vseeno obiskali priljubljeni oltarček in v veliko začudenje našli podobico zopet na svojem mestu. Iz nedolžnih početkov otroškega češčenja je v kratkem postala splošna zadeva faranov, ki so hodili podobico obiskavat in častit. Seveda pa je pri tem najbrže trpelo delo po fužinah in plavžih, kjer je bilo vse pod vtisom dogodkov. To je ujezilo nekega fužinarja, ki je otrokom podobico ugrabil ter jo vpričo njih v svoji brezbožni jezi vrgel v plavž, kjer se je baš talila železna ruda. Ko so plavž odprli in raztopljeno železo spustili, je na vrhu razbeljene masedrgovc železo spustili, je na vrhu žareče mase priplavala sveta podobica popolnoma nepoškodovana, pač pa v spomin in pričevanje poznejšim rodovom za enem voglu nekoliko osmojena, kar se ji pozna še dandanašnji. Mutasti deček je planil ponjo, jo dvignil iz žarečega železa ne da bi se opekel in vzkliknil: »To je naša Mati usmiljenja«. Fužinarja pa je dogodek tako pretresel, da je sam skočil v plavž in zgorel. Za čudežno zgodbo v Kropi se je začela zanimati dežela. Pričela so se romanja iz najrazličnejših krajev Slovenije. Zaupanje in globoka vernost ljudstva je bila ponovno poplačana s čudeži.

Cerkvica se zida.

Meseca majnika 1712 so začeli na mestu, kjer je bila najdena podobica, zidati cerkvico, ki so jo dovršili že meseca avgusta 1713. Posvečena je bila cerkev ob priliki službenega potovanja takratnega ljubljanskega škofa Feliksa Žiga pl. Schrottenbacha meseca julija 1729, ko je bil v Kropi župnik Franc Jožef Clederer. L. 1868. je bila cerkev prenovljena in povečana.

To je kratka zgodovina o prijazni kapelici v Kropi, ki je v ozki zvezi z zgodovino zadnjih stoletij tega kraja in ki je odlično vplivala na vzgojo in duševno življenje poznejših rodov. Saj je cerkvica simbol in najintimnejše čuvstvo vsakega pravega Kroparja. Vsi, zlasti pa rojaki v tujini, se s tiho srečo in spomini na zlate dni, ki smo jih preživeli v njenem obsenčju, spominjamo bele prijazne zgradbe, ki se kot bel oblaček na sinjini odraža na zelenem ozadju prijaznega gozdnega grička in hrani v sebi globoke zaklade duhovnih vrednot in lepote.

Pomembni jubilej

je Kropa dostojno proslavila v nedeljo 20. okt. t. l. V okusno okrašeni cerkvi se je ob 10 vršila slovesna služba božja, ki jo je ob asistenci č. g. župnika Ocepka in domačega g. župnika Fr. Kanduča daroval vseučiliški profesor preč. g. dr. Snoj.

V slavnostnem govoru je omenjal navdušenje in zgledno požrtvovalnost prednikov, ki so vse svoje sile postavili vedno v službo dobre in plemenite stvari. Posnemajmo jih; naša srca naj bodo prelepe čiste kapelice, pred katerimi naj nikdar ne ugasne lučka ljubezni do Brezmadežne. Med službo božjo je krasno prepeval pomnoženi cerkveni zbor, kar je slavnost lepo povzdignilo. Proslava je bila skromna in dostojna.

*

Davno so že ugasnili plavžarski ognji in potihnila fužinska kladiva po spodnjih in zgornjih fužinah v Kropi. Zadnji ostanki fužinarskih časov, zadnji rodovi fužinskih gospodov so izumrli. Spomini se izgubljajo, stara Kropa je docela izginila. Na razvalinah snuje nov rod, ki se mora boriti z novimi težavami. Samo en živ spomin ostaja, ki pa je še vedno tvoren: namreč kapelica in okrog nje verno kroparsko ljudstvo.

Med 7 prednostmi ena:

»Schichtov izdelek!!«

To dobro ime in velika izbera med najboljšimi sirovinami jamčita, da je v vsakem poedinem kosu enako izborno

»Schichtovo Terpentinovo Milo«

Slovaški pevci v Ljubljani

Ljubljana, 24. oktobra.

Prav prisrčno in iskreno je sprejela Ljubljana danes slovaške učitelje-pevce, ki so nam prišli koncertirat in nam prinesli svojo slovaško pesem. Na kolodvoru se je ob tričetrt na 2 zbralo zelo mnogo občinstva, zlasti članov vseh ljubljanskih pevskih društev, članov tukajšnje češkoslovaške kolonije ter mnogo drugih meščanov. Ob prihodu vlaka je zbrano občinstvo pričelo vzklikati »Živeli Slovaki!«, železničarska godba pa je zaigrala koračnico. Iz vlaka je izstopilo 56 gostov, ki nastopijo zvečer v »Unionu« ter nekaj njihovih dam. Češkoslovaški konzul dr. Resl je predstavil gostom uglednejše ljubljanske zastopnike, nato pa goste iskreno pozdravil v njihovem materinskem jeziku, sporočajoč jim veselje ljubljanskega prebivalstva ter Slovenije, da more pozdraviti zastopnike bratskega, po imenu, značaju in usodi sličnega slovaškega naroda.

Dr. Brilej je pozdravil goste v imenu ljubljanske mestne občine, izrekajoč jim iskreno dobrodošlico.

Poverjenik Škulj je pozdravil slovaške pevce-učitelje v imenu slovenskega in jugoslovanskega učiteljstva, organiziranega v UJU.

V imenu Češkoslovaško-jugoslovanske ligc je pozdravil goste dr. Kramer.

Dr. Švigelj, predsednik Zveze pevskih društev, je izrekel pozdrave v imenu zadržanega Mateja Hubada, slovenskih pevcev in jugoslovanske pevske zveze, zagotavljajoč goste, da bodo pri nas pustili s svojim obiskom najlepše simpatije.

V imenu gostov se je zahvalil za krasen sprejem njihov predsednik Dutka. V dokaz iskrene ljubezni Slovakov do našega naroda nam prinašajo bratske pozdrave izpod Tatre in prinašajo nam svojo pesem.

Vse govore, zlasti govor Dutke, je občinstvo sprejelo z burnim »Živijo!«, gostje pa s svojim slovaškim klicem »Slava«.

Ljubljanski pevci so nato pod vodstvom g. Zorka Prelovca učinkovito zapeli »Buči, buči, morje adrijansko«, nakar so se gostje podali z našimi pevci v sprevodu in ob spremstvu godbe v hotel »Miklič«, kjer so se nastanili. Živahne ovacije gostom so le polagoma pojenjale.

Velik požar

Polzela, 24. okt.

V celo vrsto požarov, ki so letos zadeli Savinjsko dolino, moramo zabeležiti danes nov slučaj. Ob petih zjutraj je začelo goreti gospodarsko poslopje last Anton Mešiča, posestnika in župana. Vzrok požara ni znan.

Goreti je začelo v krmi ob petih zjutraj. Dvaintrideset metrov dolgo, popolnoma zidano, pred dvemi leti novo gospodarsko poslopje je bilo namah v ognju. Prihitele so požarne brambe iz Polzele, Parižlj in Braslovč. Vkljub temu, da je bila pomoč takoj na mestu, voda zraven, so pogoreli vsi leseni deli popolnoma, ogromna zaloga krme ter okrog 600 kg hmelja, ki je bil že prodan ter že pripravljene vreče za basanje. Zgorela je tudi nova slamoreznica, mlatilnica, žitni čistilnik in električni motor. Posestnik je zavarovan.

Kdor je videl to novo popolnoma moderno poslopje, zidano z betoniranimi podi, se mora naravnost čuditi divji sili ognja, kako je uničila stavbo. Posestnik je imel vso zalogo krme shranjeno na poslopju. V njej je našel ogenj dovolj snovi za širjenje. Ravno pred zimo stoji posestnik brez najmanjše krme za mnogoštevilno živino. Zato zasluži vsestransko pomilovanje in podporo.

Morilka lastne krvi

Maribor, 24. oktobra.

Skrivnost najdbe mrtvega otroka ženskega spola v mrtvašnici radvanjskega pokopališča, o čemer je poročal obširno nedeljski »Slovenec«, se je danes razkrila. Danes ob 15 je dospela na lice mesta sodna komisija, v kateri so se nahajali oblastni zdravstveni referent dr. Jurečko, policijski zdravnik dr. Zorjan in preiskovalni sodnik dr. Travner.

Komisija je mogla na podlagi obdukcije ugotoviti, da je otrok normalno razvit, da je bil življenja zmožen, da se je porodil pretekli teden od četrtka na petek in da je bil zadušen z brisačo, ki jo je bresrčna mati porinila novorojenčku v goltanec. Tudi se je ugotovilo, da je služil kartonski omot, v katerem so našli otroka, za ženske čevlje, kar bo važno.

Vlak povozil družinskega očeta

Ljubljana 24. oktobra.

Vsa Spodnja Šiška, severni del Ljubljane in tudi ostalo mesto so danes pod vtisom strašne smrti, ki je doletela na železniški progi v Spodnji Šiški 54 letnega vlakovodjo Franca Dobrovoljca.

Progovni nadzornik Gabrovšek, stanujoč v čuvajnici št. 83 v Dravljah, je danes ob 4 zjutraj službeno obhodil in pregledoval gorenjsko progo v svojem področju. Pred draveljskim predsignalom v Spodnji Šiški je naenkrat naletel na

razmesarjeno človeško truplo,

ki je ležalo na železniški progi. Gabrovšek je potegnil truplo s proge, ker je kmalu nato vozil po progi vlak. Truplo je Gabrovšek položil ob progi, nato pa šel obvestil stražnico. Na kraj nesreče je takoj prišel okoliški nadzornik Pavlovič in še en stražnik, ki sta ugotovila dejanski stan nesreče.

Truplu so bila odrezana stopala. Leva roka je bila za pestjo popolnoma zmečkana in jo je skupaj držala samo še koža. Na glavi je imelo truplo veliko rano, na levi strani nad ušesom pa je bila lobanja odbita ter so bili vidni možgani. Odrezane noge so ležale, obute v čevlje, 24 korakov stran od trupla, v smeri proti Ljubljani. Tem je ležala tudi čepica in nekaj koščic. Policija je kmalu ugotovila, da je ponesrečenc 54 letni vlakovodja Franc Dobrovolje, rojen na Vrhniki in stanujoč v Černetovi ulici 26. Povozil ga je vlak, ki je v sredo zvečer vozil iz Ljubljane proti Št. Vidu.

Dobrovolje je bil v sredo opoldne še doma. Pokosil je in vprašal ženo, če je kaj novega. Tožil je osilnem glavobolu in je dejal, da se gre malo izprehodit, da bodo bolečine ponehale. To je bilo zadnjič, da ga je družina videla.

Snoči bi moral ob 18.50 nastopiti na glavnem kolodvoru službo in prevzeti vlak, ki odpelje proti Jesenicam. Na kolodvor ga pa ni bilo in tudi večerja ga je doma zaman čakala. Povozil ga je vlak isti, ki bi ga moral voditi sam.

Kaj se je ta čas, od poldne pa do nesreče godilo z Dobrovoljcem, ne ve nihče. Nekateri sicer pripovedujejo, da so videli nekega železničarja begati po ljubljanskem polju, toda, če je bil to Dobrovolje, ne ve nihče. Sodeč po vsem, ne gre toliko za nesrečo, temveč za samomor, storjen v duševni zmedenosti. Dobrovolje zapušča poleg vdove še dve odrasli hčeri in sina akademika. Z družino je živel v lepi slogi.

Na lice mesta sta zjutraj prišla tudi policijski zdravnik dr. Avramovič in okrajni nadzornik Podreberšek. Komisija je odredila prevoz trupla v mrtvašnico pri Sv. Krištofu.

Jesenski manevri

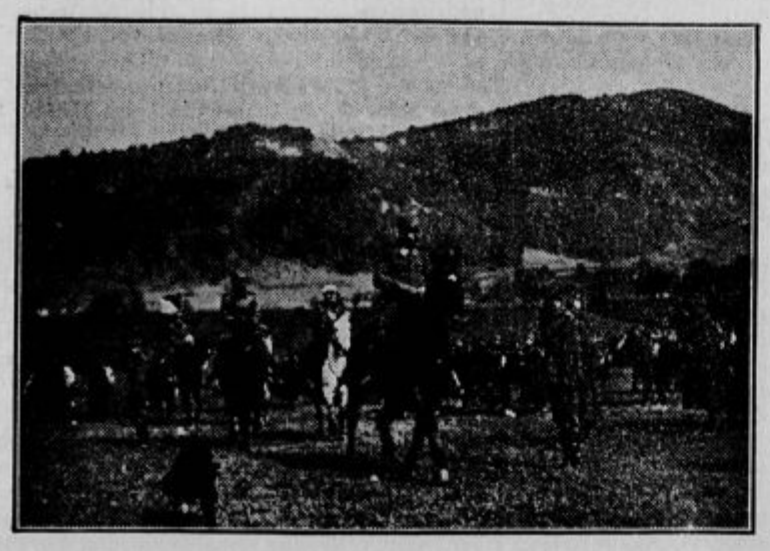

Gospod general Sava Tripković med četami.

Kolesarji se pripravljajo.

Beseda, ki ima sedaj čisto drug pomen. V naši državi kažejo taki manevri resnično borbo in ž njo tudi vse težave vojaških vojnih operacij. Nekoč so bili manevri več ali manj parada, za vodeče pa zabava. Vse drugače je sedaj.

Vsi sodelujoči — od vrhovnega komandanta do zadnjega vojaka — se v polni meri zavedajo važnosti manevrov. Taki manevri se vrše v naši državi vsako leto drugje. Za letos je bil izbran izredno težaven planinski teren, na katerem so se med operacijami preizkuševali najnovejši tehnični pripomočki. S kakšno nestrpnostjo se je pričakovalo prvo poročilo z opazujočih aeroplanov, in s kakšno zavestjo so se izvršila povelja po teh poročilih za potrebna premikanja posameznih oddelkov!

Težaven blaten hribovit teren, presekan s prepadi, ni oviral naših vojakov. Moralo naše vojske najbolj zgovorno dokazuje dejstvo, da so fantje po takih naporih tega manevra po zavzetju Grmade zaplesali kolo, zapeli pesem.

Tudi kmetje po vaseh, okoli katerih so se vršili manevri, so bili zadovoljni z vojaki. Kjer je bilo pri hiši kaj kruha, mleka ali kaj drugega za pod zob, vse so vojaki pošteno plačali. Jabolka in požirek žganja so pa kmetje rade volje poklonili.

V splošnem so ti manevri pokazali, da je naša, čeprav še mlada vojska skoz in skoz prepojena z zdravo zavestjo in da se v polni meri zaveda svojih nalog.

Kava in slatko

Kava je postala narodni običaj južnih Slovanov

kavaMeinl

Koledar

Petek, 25. oktobra: Krizant in Dar. Zadnji krajec ob 9.21. Herschel napoveduje spremenljivo.

Osebne vesti

= **Poroka.** Minulo nedeljo se je poročil v Središču ob Dravi g. Marijn Savora, posestnik v Središču, z gdč. Ravše Marijo. Ženin je vnet delavec v katol. društvih. Bilo srečno!

Novi grobovi

† **Župnik Marko Pakiž v Ameriki.** V Sodražico je došlo brzojavno poročilo, da je v Ameriki umrl tamošnji rojak g. župnik Marko Pakiž, star 70 let. Kot kaplan je služboval v Št. Jurju pod Kumom, v Šmarjeti pri Litiji in v Šutnelu pri Novem mestu. Pred 35 leti se je podal v Ameriko, kjer je deloval med svojimi rojaki v Michiganu in Collinwoodu. Zadnjih 20 let je bil pa župnik v West Allis-u, poleg tega je pa še oskrboval cerkev sv. Janeza v Milwankee. Gotovo ogromno dušnopastirsko delo za moža sedemdesetletnika! R. I. P.

† **Trgovec Drago Schwab umrl.** V ljubljanskem Leonišču je včeraj ob tričetrt na tri popoldne umrl znani ljubljanski trgovec Drago Schwab. Pokojnik je pred dnevi dobil na lovu manjšo rano na hrbtu, ki pa se je inficirala. V sredo je bil prepeljan v Leonišče, kjer pa je dan kasneje umrl. Drago Schwab je predstavljal tip podjetnega človeka. Razmeroma še mlad trgovski pomočnik si je takorekoč iz nič in le z lastnim, vztrajnim delom ustanovil lastno trgovino in konfekcijo, ki je postala kmalu ena najuglednejših v Ljubljani. Smrt je pokojniku prekrižala vse nadaljne načrte.

† **G. Alfonz Menzinger** posestnik in restavrater v Boh. Bistrici, je po daljši bolezni umrl v splošni bolnici 23. t. m. Pogreb bo danes ob 3 popoldne k Sv. Križu.

† **G. Julij Klemenc**, mesar in veleposestnik, je 23. t. m. ob 7 zvečer umrl v ljubljanskem Leonišču. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne k Sv. Križu.

† **V Dolu pri Hrastniku** je umrla ga. Marija Majcen, soproga trgovca. Pokopali jo bodo v soboto ob 8 zjutraj.

† **V Murski Soboti je umrl** g. Stefan Malačič, bivši uradnik »Prekmurske banke«. Star je bil komaj 36 let. Zapustil je mlado vdovo in četvero dece. Umrli je bil dolgo bolan na revmatizmu.

N. p. v m.!

Kino DVOR LJUBLJANSKI TEL. 2730

ADOLPH MENJOU gentleman ljubezni žrtvuje

Vse za lepo ženo

Pridite in prepričajte se

Ob 4., 1/4 na 7., 1/2 8., 9 uri.

Mala kronika

★ **Velike goljufije z železniškimi pragovi.** Na ovadbo železniške direkcije v Zagrebu je bilo v Banjaluki aretiranih več oseb, ki so izvršile velike malverzacije na škodo države pri prodaji in sprejemanju železniških pragov. Razen dveh višjih uradnikov tamkajšnjega gozdnega podjetja »Pobeda«, Steve Piletina in Grgura Mitrovića, je bilo aretiranih še več železniških uradnikov. Izvršene so bile preiskave v pisarni aretirancev in so bili vsi spisi izročeni predsedniku okrožnega sodišča, ki bo določil preiskovalnega sodnika v tej aferi. Pri preiskavi so našli ponarejen državni pečat za signiranje železniških pragov. V interesu preiskave so podrobnosti o aferi še tajne, toda že sedaj je znano, da bo afera zavzela velike dimenzije in bo v njo vpletenih več uglednih oseb, ker gre za sto in stotisoče za katere je država oškodovana. Ta dogodek je v Banjaluki, zlasti med trgovskim svetom izzval veliko zanimanje. Med aretranci je tudi višji železniški uradnik zagrebške direkcije ing. Goranin. Do odkritja je prišlo na ta način, da je odpuščeni uradnik »Pobjede« Fabjan Stipanović prijavil oblastem, da se že dalj časa gode pri železniški upravi malverzacije.

★ **Trafika v Laškem.** V Laškem št. 132 je postala prosta tobačna trafika, katere letni dobiček znaša Din 2480.62. — Vojni invalidi, ki bi se za to trafiko zanimali, naj se prijavijo pri krajnemu odboru U. V. I. v Celju.

★ **Velik izgred pijanih kmetov pri Sisku.** Pri cerkveni svečanosti, ki se je te dni vršila v vasi Budaševu blizu Siska, je bil izvršen težak zločin, katerega vzrok je bil v tem, da so se ljudje preveč napili žganja in nesrečnega »direktorja«. Dva od pijače podivjana kmeta, Tomo Maričić in Joso Sabljak, sta pobila gostilničarju Rukavini vse čaše in steklenice ter celo stole in sode. Ko ju je gostilničar prosil, naj prenehata s tem, je Maričić z dolgim nožem skočil na Rukavino in bi ga prebodel, da ni Rukavina v obrambi zamahnil z roko pred seboj in katero je nož prebil Rukavina je pobegnil v sosednjo hišo, zločinca pa sta nadaljevala z razbijanjem. Rukavinova žena je poklicala orožnike. Opolnoči sta prišla dva orožnika in sta našla obe surovini v gostilni pri pijači. Pred orožnikoma sta naenkrat pobegnila, orožnika pa sta tekla za njima. Orožnik Drekić je Maričića že dohitel, toda ta ga je naenkrat zabodel z nožem v vrat. Oba zločinca sta nato pobegnila, vendar so ju kmalu nato prijeli. Težko ranjeni orožnik leži že četrti dan v nezavesti v bolnišnici v Sisku.

★ **Čigavo je kolo.** Sodišče v Celju poizveduje za lastnikom kolesa znamke Herbst-Rast št. 112 093. To kolo je bilo ukradeno nekje v Sloveniji. Lastnik kolesa naj se v lastnem interesu zglasi pri najbližnji mu oblasti.

★ **Drama »Dom«**, spisal Janez Jalen. Drama v 4 dejanjih 13 mešanih vlog. Din 22 in Jalen, **Srenja**, drama v štirih dejanjih, 8 mešanih vlog. Din 25. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Obe igri sta lahko uprizorljivi, hvaležni tako za igralce kot gledalce. Do sedaj sta bili z velikim uspehom igrani na skoro vseh večjih odrih.

★ **Teoretična praktična tamburaška šola**, spisal prof. Marko Bajuk, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu Din 40.—. Na mnogobrojne želje naših tamburaških zborov je Jugoslovanska knjigarna izdala pričujočo tamburaško šolo, ki je prva v slovenskem jeziku. Spisal jo je strokovnjak, ki pozna in spada med prve poznavatelje tega glasbila. Šola nudi prav vse, kar mora znati in vedeti igralec, ki hoče postati dober tamburaš. Obsega veliko glasbene teorije, popis vseh tamburaških glasbil, nudi veliko zgledov in praktičnih nasvetov glede sestave tamburaških zborov itd. Žalibog, da so pri nas ravno vsled pomanjkanja dobre tamburaške šole tamburaški zbori skoro utihnili. Saj smo imeli bore malo tamburaških šol in še te so bile zelo pomanjkljive in v tujem jeziku pisane. Prepričani smo, da se bodo ravno na podlagi te izvrstne šole naši tamburaški zbori zopet oglasili, iznova pričeli temeljito gojiti tamburanje v prosveto naroda.

★ **Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih** navaja uporaba naravne »Franz Josef«-grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz Josef« voda posebno koristna pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. — **»Franz Josef«**-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nesreča ne počiva

— **Dve avtomobilski nezgodi v Celju.** Šofer Henrik je v torek 22. t. m. dopoldne okoli 10 zavozil s svojim avtomobilom na Ljubljanski cesti blizu hotela Skoberne v 43 letno Katarino T. iz Šmartna v Rožni dolini ter jo podrl na tla, da je dobila lažje poškodbe po vsem telesu. Spravili so jo takoj k najbližjemu zdravniku g. dr. Brescharju, ki je poškodbe ugotovil in ponesrečenki nudil prvo pomoč. Šofer pravi, da je vozil pravilno po desni strani in tudi dajal znake s hupo, a ponesrečenka je menda pred avtomobilom izgubila orijentacijo. — Šofer Ivan pa je imel smolo na Aleksandrovi cesti iste dne popoldne. Proti Krekovemu trgu je peljal, pa je zaslišal iz Kocenove ulice znamenja s hupo. Ivan je ustavil svoj avto, da ne bi kje pri vožnji mimo Kocenove ulice treščil v vozilo, ki je prihajalo iz te ulice. Iz Kocenove ulice je takrat privozila na svojem avtomobilu ga. P. iz Št. Pavla pri Preboldu. Na zavoju iz Kocenove ulice je vozila tako nerodno, da je zadela ob Ivanov avto in prelomila blatobran na njem. Ivan ima 50 Din škode.

— **Dve žrtvi dela v Ljubljani.** 400 kg težko kolo je padlo včeraj dopoldne v Strojnih tovarnah in livarnah na noge 28 letnemu delavcu Jožetu Šparovcu. Težko pohabljenega Šparovca je rešilni voz prepeljal v bolnišnico. — Na Gosposvetski cesti v Ljubljani kopljejo delavci sedaj jarek za vodovodno napeljavo pred mitnico. 44 letni Boštjan Čakš je bil na dnu jarka, ko se je utrgala plast zemlje in ga zasula. Čakš je dobil težke poškodbe v bokih. Rešilni voz ga je prepeljal v bolnišnico.

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Faust.
Opera: Zaprto.
Prosvetni večer ob 8 v »Unionu«. Predava g. Janko Mlakar: »Švica, raj Evrope.«
Kino dvor: Vse za ženo.
Lekarne: Nočno službo imajo: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6 in Mr. Kakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Velika stavbena akcija

Kakor smo izvedeli, je Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani kupil kompleks zemljišč na vogalu Dunajske, Gajeve in Beethovnove ulice poleg Ljubljanske kreditne banke. Ves ta prostor bo Pokojninski zavod v etapah zazidal tekom 4 let in postavil tam 3 velike petnadstropne stavbe. Prva se bo začela graditi velika stavba na vogalu Dunajske in Gajeve ulice, in sicer že spomladi leta 1930. S tem bo zaključen zopet velik kompleks v Ljubljani z velikimi stavbami, kar bo vsekakor služilo povzdigu Ljubljane.

Francoski koncert v Ljubljani

V ponedeljek, 28. t. m. priredita v dvorani »Glasbene Matice« koncert dve znani francoski umetnici: gdč. **Blanche Dufoux**, sopranistka in gdč. **Marcelle Heucin**, pianistka. Obe mladi umetnici sta znani daleč preko meje Francije. V Ljubljani koncertirati po uspeli turneji v Češkoslovaški. Svetovna kritika je doslej vedno izredno laskavo pohvalila obe gospodični. Zato smo prepričani, da bo tudi koncert v Ljubljani uspel v vsakem oziru.

*

⊙ **Vreme v Ljubljani** je včeraj bilo popolnoma oblačno in deževno. Jutranja temperatura je znašala 6.8 C, najvišja dnevna 13.4 C. Barometer 756.4 — V Mariboru, Zagrebu in Skoplju je bilo 18 C toplote, v Belgradu in Splitu pa 21 C.

⊙ **Na prosvetnem večeru** bo drevi ob 8 v Unionu predaval priznani predavatelj g. Janko Mlakar o naravnih krasotah Švice. Predavanje je opremljeno s filmom, katerega je izdelala berlinska tvrdka Ufa pod imenom: Raj Evrope. Lepi so naravni posnetki v filmu, zabavno bo predavanje ob filmu, zato smo prepričani, da bo nocojšnji prosvetni večer nudil obilo užitka. Ker je zanimanje za to predavanje veliko, opozarjamo, da se prodajajo vstopnice v predprodaji v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 5, in sicer so cene: sedeži 3 Din, stojišče 2 Din, dijaki plačajo 1 Din. Predavanje se konča ob 9.

⊙ **Primorci-Jugoslovani.** V nedeljo dne 27. t. m. se bo v frančiškanski cerkvi, ob 11 dopoldne darovala sveta maša osmina za pokojnega Vladimirja Gortana. Pozivajo se društva, šolska mladina in vsa javnost, da se svete maše udeleži in pomoli za mir duše istrskega mučenika.

V gostilni in vinotoču

Viktor Sedej, Kolodvorska ul. 28, se točijo **vina** belo, rudeče in črno liter **Din 12·—**.

⊙ **Samaritanski tečaj krajevnega odbora Rdečega križa:** Danes ob 7 predavanje v OUZD s spremljevanjem filma. Pridite vsi!

⊙ **Okradena služkinja.** Služkinja Antonija Kralj iz Kranja je prišla v Ljubljano za delom in je stopila tudi v čakalnico Marijinega doma v Slomškovi ulici. Za trenutek se je odstranila, ta čas pa ji je neka njena tovarišica že izmaknila košaro, v kateri je bilo več obleke v vrednosti 1000 Din. Za tatico ni nobene sledi.

⊙ **Tatvine vreč.** Nočni čuvaj Martin Žagar je te dni našel za tovarno firneža Horvat in Comp. na Selu balo 40 vreč. O najdbi je obvestil delovodjo tovarne Alojzija Baloha, ki je ugotovil, da so neznani tatovi odnesli balo iz tovarne ter jo skrili, da bi jo mogli pozneje spraviti na varen kraj. Pri natančni preiskavi je Baloh ugotovil, da je neznanokam izginilo iz tovarne že 69 vreč. Tovarna sumi tatvine že neke ljudi, pravega tata pa le ne more označiti.

⊙ **Bežigrad v temi.** Pišejo nam: Snoči okoli sedmih je zopet za Bežigradom odpovedala električna razsvetljava in v Bežigradu je vladala pol ure popolna tema. Ta slučaj, ki se vsak teden najmanj dvakrat in to še celo pri zelo mirnem vremenu ponavlja, je za stanovalce kakor tudi za obrtnike in gostilničarje zelo neprijeten, za brivce pa še posebno. Ker so ljudje prisiljeni rabiti petrolejke in sveče, kar je brez dvoma zelo neprijetno, bi prosili, da se napake odstranijo, če seveda niso v zvezi z napakami v kablu.

Maribor

Poglavje o mestnih financah

2.

S prevzemom vseh policijskih personalnih izdatkov po mestni občini — v smislu novega zakona — pa je nujna potreba, da se poišče nov vir dohodkov, o čemer so si vsi občinski svetniki na jasnem. Situacija je namreč taka: Mestna občina je že doslej plačevala za policijo najemnino za prostore, kurjavo, razsvetljavo, pisarniške potrebščine ter inventar, za kar se je v vsakoletnem občinskem proračunu pred videvala postavka 160.000 Din. S prevzemom personalnih izdatkov za vse osobje — izvzemši policijskega komisarja — se obtežuje občinski proračun letno za približno 1,500.000 do 2,000.000 Din, s čimer zazeva v proračunu, sestavljenem v dosedanjem obsegu, vsota približno 5,000.000 Din, ki postaja sedaj pred proračunsko razpravo aktualna in ki sili k rešitvi. To pa tembolj, ker teži mestno občino v izdatni meri amortizacija posojil, ki so se uporabila predvsem za gradnjo občinskih stanovanjskih hiš ter obeh delavskih kolonij. Pri vsem tem nagaja predvsem visoka obrestna mera (povprečno 9 odstotkov) in pa razmeroma kratka amortizacijska doba (15 let). Saj znašajo anuitete 8,000.000 Din. Z nameravano unifikacijo dolgov ter s konvertiranjem na nižjo obrestno mero odnosno daljšo amortizacijsko dobo bi bila dana znatna razbremenitev v proračunu mestne občine. Žalibog pa se ta načrt navzlic toplim prizadevanjem sedanje občinske uprave ni mogel uresničiti.

Različni so načrti, ki naj bi vodili do ugodne rešitve, ter raznovrstni predlogi, ki so se stavili v občinskem finančnem odseku.

V včerajšnji »Delavski politiki« se neki B. zavzema za povišanje najemninskega davka misleč, da bodo s tem prizadete »malhe hišnih posestnikov«. Tak eksperiment bi bil sila nevaren in to zlasti za tiste sloje same, za katerih interes se »D. p.« dozdevno zavzema. Saj je že v proračunu za l. 1929 znašala samostojna naklada na hišno najemnino 20 odstotkov od bruto-najemnine, ki predstavlja strašno breme, pa ne za »malho hišnih posestnikov«, ampak za stanovanjske najemnike, na katere so enostavno prevalili hišni posestniki blagoslov omenjene naklade. V slučaju take solucije mestnega finančnega vprašanja bi se morala na podlagi ugotovljenih dejstev zvišati omenjena naklada na najmanj 36% bruto najemnine, ne da bi pri tem hoteli upoštevati tistih 1,500.000 Din, ki pojdejo še za policijske personalne izdatke, ker bi sicer narastel odstotni povišek na 43. Ta številka pa predstavlja v svojih najfaktičnejših in nepreglednih posledicah grozovito dejstvo: da bi radi nezmagovanja hipoma ter mestoma nezaslišano narastlih najemnin morala tretjina hišnih najemnikov na cesto. Zdi se pa, da bo ravno ta predlog radi prizadevanj skupino okoli »Večernika« in »Delavske politike« prodrl. Drugi predlog gre za tem, da se uvede takozvani »Abfindungsverfahren«, kakor ga imajo n. pr. v Linzu.

I. N. Potapenko:

Svetla prikazen

Živel je na svetu človek, ki ni bil ne knez ne grof, a vendar zelo ugleden, ker je imel ogromno bogastvo.

Bil je srečen. V vsakem oziru mu je bilo dobro. Na stotine služabnikov se je sukalo okrog njega, vedno so hodili za njim in mu izpolnili vsako, tudi najmanjšo željo.

Vsi so ga poznali, stari in mladi, gosposki in kmetski, in ko se je pojavil na ulici, so se mu vsi odkrivali in se mu klanjali. A zakaj? Morda bi človek mislil, da je radodaren in da je s svojim velikim bogastvom podpiral reveže. Ne! Niti mislil ni na to.

Morda ni niti vedel, da so na svetu reveži. Kako bi on to vedel? Saj jih ni videl. Stanoval je vedno v visokih sobanah, odkoder ni imel nobenega pogleda v življenje revežev. Ko pa je prišel na ulico, ga je obdajala cela četa služabnikov in spremljevalcev in prikrivala njegovim očem vse, kar se godi na svetu.

Vsi so ga visoko cenili in mu neprestano izkazovali svoje spoštovanje. To je bilo najbrž radi tega, ker je bil bogat in bi — če bi hotel — mogel storiti mnogo dobrega. Ljudje cenijo tudi dobrote, ki bi jih mogli doživeti.

Povsod je imel srečo, tudi v svojem družinskem življenju. Skratka, ni bilo srečnejšega človeka na svetu od našega bogatina. Njegova žena je bila pravi angel. Bila mu je zvesta kot sužnja, a njuna edinka se je odlikovala po nepopisni lepoti in bila vrhu tega modra in plemenita. Sam jo je smatral za svetnico. On in vsi, ki so jo obdajali, so se trudili, da izpolnijo vsako njeno željo.

Tako zelo je ljubil svojo hčer, da mu je bila vzor vseh deklet. Mislil je samo na njo, skrbel samo za njo in želel samo eno, da se nji klanja ves svet.

Zato so jo poučevali v vseh svetnih znanostih in umetnostih. Mnogo let je potoval z njo po svetu in povsod so ju sprejemali s pokloni, povsod sta bila draga, prijetna gosta.

Potoval je po svetu in kazal svoji ljubeznivi hčerki, kako žive ljudje, in vse, kar si je izmislil bistri človeški um. Razkazoval ji je čuda novih iznajdb, bistril njeno nadarjenost, a ona si je vse zapomnila in bila končno tako izobražena, da bi se lahko merila z vsemi modrijani in učenjaki tega sveta.

In mislil je sam pri sebi: »Glej, sedaj si najsrečnejši človek na svetu, ker imaš poleg vsega svojega premoženja še tako vzorno hčer.«

Ko je prebival nekoč s svojo družino in celo četo služabnikov v bogatem mestu in morda v srcu pričakoval, da pride kak kralj in ponudi njegovi hčerki roko, se je zgodilo, da je v tem mestu nenadoma nastopila kužna bolezen. Zelo se je prestrašil radi tega in že je zapovedal svojim služabnikom, da pripravijo vse potrebno za na pot, da odide drugam. Služabniki so začeli spravljati v skrinje dragocenosti, a naenkrat je njegova obožavana hči zbolela na isti bolezni.

Srečni človek je najprej ukazal služabnikom, naj prenehajo s pripravami za odhod, nato pa poklical vse imenitne zdravnike, da mu ohranijo bolno hčer pri življenju. Hodili so okoli nje, dajali ji svoja zdravila, a njej je bilo vedno hujše. Bolezen je bila namreč taka, da ni niti en bolnik spet ozdravel.

Ko je to videl nesrečni oče, je hodil po svojih krasnih sobah kot senca, pulil si lase iz glave, dvigal roke proti nebu in obljubljal preizkušenim zdravnikom polovico svojega bogastva; a vse zaman. Hči je bila vedno slabša.

»Tri četrtine svojega imetja dam onemu, ki mi reši hčer.«

Hčeri se ni nič obrnilo na bolje.

»Vse, vse, kar imam, dam za njeno življenje,« je obupno vzklikal, toliko, da ni znorel, a vse skupaj ni nič pomagalo.

Zdravniki so vedno bolj povešali glave. Minil je prvi, drugi, tretji dan. Obožavana hči je izročila Bogu svojo dušo.

Tedaj je najsrečnejši človek naenkrat postal najnesrečnejši med vsemi ljudmi na svetu. V eni sami noči so mu osiveli lasje, nagubal se mu je obraz in on, dosedaj močan, zdrav, mlad, je naenkrat zbolel in postal starec.

Pokopali so mu hčer. Njegovi prijatelji in znanci so si zastonj izmišljali zanj zabave in razvedrila. Zastonj so se trudili, da bi mu pokazali nekaj novega, česar še ne bi videl, dasi niso štedili denarja. On se za vse to ni zmenil.

»Nič ne potrebujem,« je rekel, »sedaj vidim, da ni sreče na svetu.«

Nato se je zamislil. Z nikomur se ni razgovarjal. Nekaj velikega je dozorelo v njegovi duši, kaj, tega ni vedel nihče.

Minilo je nekaj dni. Nenadoma je zapovedal služabnikom, naj pripravijo vse potrebno za pot. Ko je bilo vse pripravljeno, je odšel, he v kako nepoznano deželo, da bi gledal nova čudesa in si našel uteho, ampak v svojo domovino, v glavno mesto Petrograd. Prišel je tja, se nastanil v svojih visokih sobanah, poklical k sebi svojega tajnika in mu rekel:

»Duša mi je žalostna. Želim jo razvedriti s kakim dobrim delom. Dosedaj nisem storil niti enega dobrega dela, kar sem spoznal pred kratkim, ko me je zadela ona velika nesreča. Moje bogastvo je veliko in pripravljen sem dati veliko vsoto za kako dobro delo, a to dobro delo mora biti najboljše na svetu!«

Tajnik se je zamislil, ker odgovor na tako vprašanje ni lahek. Na misel so mu prišla vsakovrstna dobra dela.

»Evo,« je rekel, »v našem mestu je hiša, kjer proti mali odškodnini dobe prenočišče reveži in prosjaki. Toda ta hiša je majhna in nepripravna in reveži so zelo na tesnem. Za vaš denar bi lahko zgradili več takih hiš in bi tako olajšali usodo teh revežev.«

»Ne,« je odgovoril bogatin. »Ne bom podpiral beračev. To so lenuhi, ki se jim ne ljubi prijeti za delo.«

Tajnik se je zopet zamislil.

»V mestu je mnogo starih ljudi, nesposobnih za delo, dobro bi bilo ustanoviti hiralnico. V njej bodo preživeli svoja stara leta in vedno blagoslavljali vaše ime.«

»Ne!« je odgovoril bogatin. »Stari ljudje naj raje mislijo na smrt. Pomagati hočem takim, ki še niso končali življenja in ki jih čaka še mnogo truda in borbe na tem svetu. Ne, to še ni najboljše dobro delo.«

Tajnik se je zopet zamislil.

»Mnogo raztrgane, zmrzujoče in gladne dece se potika po ulicah. Njihovi roditelji, slabi, revni ljudje so jih izročili usodi in sedaj so onemogli potepajo po ulicah brez strehe in brez skorje kruha. Nimajo dobrega človeka, ki bi se zavzel zanje. Dobro bi bilo, zbrati to deco, jo prehraniti, ogreti in priučiti kakega rokodelstva — z eno besedo: narediti iz njih poštene ljudi!«

»Ne!« je odgovoril bogatin, »tudi to ni popolnoma dobro. Če zberemo te otroke, bodo njihovi starši, ki najbrž še niso popolnoma pozabili na svoje otroke, videč, da se jim dobro godi, pognali še druge na ulico in namesto dobrega, bomo delali zlo. Ne, to ni najboljše dobro delo.«

(Konec prihodnjič.)

e muč te svojih otrok z ribjim oljem, pravi vsaki i je pokusil posebno prijeten izdelek

JEMALT

ti je napravljen iz ribjega olja. Dobiva se v vseh lekarnah.

☐ **Okrožni inspektorat v Mariboru.** Radi ministrske naredbe, ki je izšla včeraj v »Službenih novinah« in po kateri dobimo v Mariboru okrožni inspektorat, je v vseh tukajšnjih krogih zavladalo veliko veselje in zadovoljstvo.

☐ **Zastrupljenje z alkoholom.** Včeraj popoldne se je zastrupila z alkoholom 18-letna delavka Alojzija Dolenc. Tukajšnji rešilni oddelek jo je prepeljal v bolnico, kjer so jo skušali rešiti s tem, da so ji izprali želodec in črева.

☐ **Pohorska vzpenjača — dejstvo.** Podpisovanje deležev napreduje zelo naglo ter so doslej poedinci podpisali za milijon dinarjev deležev. Večinoma so podpisali tujci ter imovitejši poedinci iz mariborske oblasti, pa tudi iz Zagreba in Belgrada. Pripravljalni odbor bo sedaj pričel z zbiranjem ter organizacijo podpisov pri raznih korporacijah in društvih, od katerih so nekatera že podpisala večje število deležev. Predpriprave so že v toliko dozorele ter finančna stran že v toliko rešena, da se bo predvidoma začetkom prihod. tedna sklical občni zbor družbe delničarjev, na katerem se bosta izvolila odbor in nadzorstvo, ki bosta nato lahko pristopila k etapni realizaciji tega načrta.

☐ **Smrtna kosa.** Umrla sta: Ana Hauptman, hči posestnice, stara 18 let. Pogreb danes ob 17 na Magdalenskem pokopališču. — Alojzij Jarčič, obč. delavec, star 63 let, Grajska ul. 2. — Pogreb danes ob 16 na mestnem pokopališču v Pobrežju.

☐ **Letalski meeting** priredijo tukajšnja »Naša krila« v nedeljo na tezenskem dirkališču Sodelujejo štiri letala tvornice Katzenstein-Raab. Na sporedu je borba v zraku, razne akrobacije ter vožnje s priklopnim letalom.

☐ **Kopica pogojno odpuščenih kaznjencev iz tukajšnje kaznilnice** je postajala danes po policijskih kulcarjih. 21 jih je bilo ter iz najrazličnejših krajev naše države: 5 Srbov, 4 Hrvati ter 12 Slovencev. Pa so le bili zadovoljni, da gredo domov.

☐ **Na delovnem trgu.** Takoj dobi namestitev preko tukajšnje Borze dela: 1 inštalater, 5 krojačev, 4 čevljarji, 1 avtomehanik, 4 soboslikarji, 3 tovarniške delavke, 5 kuharic, 1 podnatakarica, 5 služkinj, 2 pletiljki, 1 šivilska vajenka ter 2 vzgojiteljici.

☐ **Stotna Vincencijeva konferenca** ima drevi ob 20. uri v stolnem župnišču svoj mesečni sestanek. Na sporedu razgovor o razširjenju delokroga Vinc. konference ter slučajnosti

☐ **Oblastna samouprava za našo živinorejo.** Ob priliki premovanja živine v Marenbergu je obl. samouprava razdelila po svojem zastopniku posameznim gospodarjem več denarnih nagrad za lepo živino v skupnem znesku 11.000 dinarjev. Dokazi smisla in umevanja za napredek našega gospodarstva. —

☐ **10-letnico svojega obstoja** praznuje v nedeljo benediški Orel na zelo slovesen način. Po sprejemu bratskih odsekov bo sprevod z godbo na čelu v cerkev k sv. maši. Nato slavnostno zborovanje v društveni dvorani. Slavnostni govornik prof. dr. Jeraj. Popoldne akademija s pestrim sporedom. Prijatelji orlovstva, pridružite se v nedeljo vsem, ki posetijo v nedeljo lepo proslavo 10letnice benediškega Orla.

☐ **V Ljudski univerzi** predava drevi ob 20. uri v veliki kazinski dvorani o svojem prognanstvu v Sibiriji vseučiliški profesor dr. H. Halm. Predavanje ponazoruje 60 skioptičnih slik.

☐ **Iz »Strokovne šole JSZ«.** Drevi je na sporedu predavanje prof. I. Prijatelja o »Pomenu narodnega gospodarstva za poedince in narod«. Delavci in vsi, ki se zanimate za pereča socialna vprašanja, iskreno vabljeni. Predavanje se vrši ob pol 20 na Koroški cesti.

☐ **Posestno gibanje.** Franc in Ivana Krefl sta kupila od krojača Stanislava Vidoviča parcelo št. 286 ob »Koroških vratih« za 16.584 Din. — Marija Bezjak, zasebnica iz Studencev, je kupila od stavbenika Ivana Živica parcelo ob koloniji za 10.788 Din. — Karl Wesiak, trgovec, pa je kupil parcelo št. 285 ob Vrbanovi ulici za 15.416 Din.

☐ **Listinsko gradivo za mariborski arhiv.** Na Chorinskega grajščini v Gornji Radgoni je ležalo brez haska v domačem arhivu obilo listinskega gradiva, važnega zlasti za socialno gospodarsko zgodovino naše Prekmurje in Pomurja. Po prizadevanju nekaterih mariborskih kulturnih delavcev se je prevažno listinsko gradivo zaisguralo za bodoči zgodovinski arhiv v Mariboru, ki je že v stanju realizacije, ter se je prepeljalo v Maribor, kjer se je zaenkrat do otvoritve arhiva spravilo v prostore tukajšnje samoupravne palače.

Celje

Roparji v Pilovi trafiki

V noči od srede na četrtek je postal ugledni trafikant g. Mihael Pik na Kralja Petra cesti žrtev lopovov, ki so mu skoro docela izpraznili trafiko. Ko je v četrtek zjutraj hotel čevljarski mojster v svojo drvarnico, ki meji na Pikovo trafiko, je opazil najprej, da je bilo ponoči vlomljeno v njegovo drvarnico. Lopovi so razbili žabnico na vratih drvarnice. Ko pa je stopil v drvarnico, je ostrmel. Preko noči so roparji ustvarili možnost prehoda iz Potekalove drvarnice v Pikovo trafiko. Potekal je takoj obvestil o zločinu policijo, ki pa doslej glede storilcev ni mogla kaj prida dognati. Sum pada sicer na dva znana potepuha, ki ju je bilo na predvečer še opaziti v mestu, včeraj pa sta kot kafra izginila. Lopova sta prišla vsekakor po Aškerčevi ulici, skočila preko zidane ograje na vrt, z vrta na dvorišče hiše štev. 28 in se takoj spravila na vrata drvarnice. Ko sta bila — mogoče jih je bilo tudi več — v drvarnici, sta pričela z razkopavanjem zidu. Ko je bila luknja v zidu tolikšna, da je mogel človek zlezti skozi njo, se je pričelo plenjenje trafike. Odnesli so med drugim za 5500 Din poštnih znamk, za 1750 Din kolekov, za 2500 Din Vardar-cigaret, za 1500 Drina-cigaret, za 1000 Din Zeta-cigaret, za 1000 Din raznega galanterijskega blaga, 250 Din gotovine v dinarjih, 100 italijanskih lir, 10 avstrijskih šilingov, srebrno tula-uro, 3 srebrne verižice in še drugih cigaret, cigar, tobaka itd., tako da ima g. Pik skupno 16.814 Din škode. Zanimivo je, da so roparji prinesli sekiro s seboj, pri odhodu pa svojo pustili v drvarnici, Potekalovo pa, ki se je nahajala v drvarnici, odnesli.

*

☞ **Zgodovina celjskih grofov** bi morala — če koga — zanimati predvsem Celjane in celjske okoličane. Saj leži v njej dobršen del znamenitosti in popularnosti Celja ter Savinjske doline. Najznamenitejše trenutke te zgodovine nam bo tolmačil učenjak zgodovinar profesor dr. Fran Kovačič iz Maribora na II. prosvetnem večeru, ki se vrši v poredbijek, dne 28. t. m., v telovadni dvorani Orlovskega doma. Kupite vstopnice v predprodaji v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 25. oktobra: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert Radio-orkestra. 19.00 Gospodinjska ura, ga. ravnateljica Zemljanova. 19.30 Italijanščina, poučuje dr. Stane Leben. 20.00 Koncert kvarteta Glasbene Matice (gg. Pelan, Završan str., Završan ml. in Skalar). 21.00 Koncert Radio-orkestra. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 26. oktobra: 12.30 Reproducirana glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.00 Koncert Radio-orkestra. 18.30 Esperantski tečaj. 19.00 Vzgojno predavanje šolskega upravi. Pero Horna. 19.30 Nemščina, poučuje prof. dr. Grafenauer. 20.00 Šlagerje poje g. Premlč, nato večer slovanske glasbe, izvaja Radio-orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Drugi programi:

Sobota, 26. oktobra.

Belgrad: 17.30 Koncert violinskega kvinteta. 19.30 Branislav Nušič zabava z lovskim drobižem. 20.30 Radio-kvartet s sodelovanjem pevke g. S. Drausal. 21.30 »Pot okoli sveta«, radio komedija. — **Zagreb:** 20.30 Komor. večer zagrebškega godalnega kvarteta. 21.30 Iz del J. Straussa. — **Varšava:** 17.40 Ura za mladino. 20.30 Koncert lahke glasbe. 23.00 Lahka glasba. — **Budapest:** 17.40 Koncert orkestra. 20.00 Predstava v studiu: Lisztov koncert. 22.00 Koncertni prenos iz kavarne. — **Dunaj:** 16.00 Pop. koncert orkestra. 17.25 Komorna glasba. 19.30 Koncert dun. simfoničnega orkestra. 21.30 Večerni koncert. — **Milan:** 17.00 Radio orkester. 20.30 Pester koncert. 23.15 Radio orkester. — **Praga:** 19.05 Ljudski večer. — 20.30 Koncert na mandoline in kitare. — **Langenberg:** 17.30 Popold. koncert. 20.00 Veseli večer z godbo, petjem, recitacijami. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Prenos opere: »Fra Diavolo«. — **Berlin:** 15.20 Ura za mladino. 16.10 Pop. koncert. 19.00 Koncert iz Bachovih del. 20.30 Veliki ljudski koncert. — **Katovice:** 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. 23.00 Plesni komadi. — **Toulouse:** 18.30 Zabavna glasba. 19.30 Plesni komadi. 20.15 Simfoničen orkester. 20.45 Koncertni večer. — **Stuttgart:** 15.00 Popold. koncert. 17.00 Lahka glasba. 19.30 »Hčerka regimenta«, kom. op. 21.45 Pester večer. 23.15 Plesni komadi. — **Torino:** 17.00 Prenos iz Milana. 19.15 Radio orkester. 21.05 »Pri treh mladenkah«, opereta. 23.00 Glasba za ples. — **M. Ostrava:** 17.30 Reproducirana glasba. 20.30 Domača glasba in plesni komadi.

Sport

ZA JUGOSLOVANSKO MATICO.

Kakor smo že poročali, se vrše v nedeljo dne 27. t. m. na sportnem prostoru SK Ilirije letošnje tekme za prehodni Gosposvetski pokal. Turnirja se udeleže ljubljanski klubi Ilirija, Jadran in Slovan ter I. SSK Maribor. Ostalim ljubljanskim klubom branijo sodelovanje prvenstvene tekme. Prošnja na LNP za odgoditev prvenstvenih tekem ozir. za priključenje prvenstvene tekme Primorje:Hermes k prireditvi za Jugoslovansko Matico je ostala žal brez uspeha, ker Primorje proti pričakovanju ni dalo k temu svojega pristanka.

Sportni in moralni uspeh turnirja je vkljub temu v naprej popolnoma zagotovljen s sodelovanjem štirih naših najbolj zavednih klubov. Zlasti udeležba mariborskega prvaka I. SSK Maribora ter ljubljanskega jesenskega prvaka SK Ilirije, ki se bosta srečala v finalu, jamči za najboljši sport in opravičuje zanimanje, ki vlada tudi letos za to tekmovanje.

Na prireditev so napovedani zastopniki oblastev. Pred pričetkom odločilne tekme je na sporedu nagovor zastopnika Jugoslovanske Matice na občinstvo in sportnike. Prehodni Gosposvetski pokal bo izročen zmagovalcu neposredno po tekmi na igrišču.

Tudi publika, običajna sportna kakor tudi širša, bo gotovo storila svoje, da pripomore k čim lepšemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve ter da na ta način izraza svojim simpatijam za cilje Jugoslovanske Matice in za hvalevredna prizadevanja sodelujočih klubov.

*

Olimpijski petoboj za leto 1929. Na igrišču Ilirije se bo vršilo v nedeljo ob 10 tekmovanje v olimpijskem petoboju za prvenstvo Ljubljane. Zanimivo bo to tekmovanje zlasti radi tega, ker so atleti, ki pridejo v poštev za prva mesta, po svojem napredku in po zmožnostih precej enakovredni. Prijavljenih je lepo število tekmovalcev, tako da bo imel užitek vsak, kdor se zanima za lahkoatletski sport.

SK Železničar v Leobnu. V nedeljo dne 20. t. m. je nogometno moštvo SK Železničarja gostovalo v Leobnu in podleglo tamkajšnjemu SK Donawitz 3:2 (1:0).

Grazer Sportklub v Mariboru. Prihodnjo nedeljo gostuje v Mariboru znani graški Sportklub proti SK Železničar. Tekma se vrši ob 15 na igrišču SK Železničar.

Nogomet v Ptuju. V nedeljo dne 27. t. m. gostuje v našem mestu SK Rapid proti SK Ptuju. Istočasno se odigra propagandni old boys tekma med Grazer Atletik Sportklubom in SK Rapidom iz Maribora. Tekme se vršijo na igrišču SK Ptuja.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril

advokatsko pisarno v Prevaljah

Dr. Štefanovič Emil

Iz društvenega življenja

Radovljica. Ljudski oder v Radovljici otvori letošnjo sezono v nedeljo dne 27. oktobra. Vprizoril bo Shakespeare-jevo dramo: »Beneški trgovec«, v prestavi g. Otona Župančiča. Silna napeto dejanje, ki se razvozlja v veselost, bo gledalce gotovo vezalo nase, da bo imel vsak užitek tako v estetičnem kakor tudi v zabavnem smislu. Za to igro ima Ljudski oder napravljene zelo lepe nove gledališke kulise, da bo v vsakem oziru preskrbljeno za čim boljši uspeh. Igra se vrši v nedeljo dne 27. okt. ob 8 zvečer. Končana pa bo pred pol 11. Igra bo ponovljena v nedeljo dne 3. novembra popoldne. — Vstopnina je običajna. Vstopnice se dobe v predprodaji v Kmetijski zadrugi, pred predstavo pri blagajni.

Občni zbor ljubljanske sekcije Jugosl. novinarskega društva se bo vršil v nedeljo 3 novembra v Litiji.

Kralj vžigalic

Vest o prevzemu nemškega vžigaličnega monopola po Švedih je vzbudila veliko senzacijo po celem svetu. Saj je švedski vžigalični trust posodil Nemčiji ogromno vsoto 125 milijonov dolarjev, t. j. 7.100 milijonov dinarjev.

To je tudi največje posojilo, kar ga je dal dosedaj švedski vžigalični trust (dosedaj Franciji 75 milijonov dolarjev). S tem pridobi švedski trust monopol na vžigalice že v 12. državi, ima ga že kakor znano v Jugoslaviji. Zato moramo o trustu podati par zanimivih podatkov.

Kreuger & Toll

se imenuje osnovna družba švedskega vžigaličnega trusta, v kateri ima vodilno besedo Ivar Kreuger, ki je danes tako kralj vžigalic na celem svetu. Ta družba, ki ima samo 65 milj. švedskih kron kapitala (1 švedska krona je nekaj nad 15 Din), nadalje 81 milj. kron obligacij ter nadalje 500 milj. dolarjev obligacij. Družba pa ima v svoji roki večino delnic cele vrste tovaren in bank. Eno najznatnejših podjetij je največja švedska železorudniška družba »Grängesberg«, nadalje obvlada velike del šved. produkcije, lesa, les. celuloze itd.

Družba Kreuger & Toll pa ima glavno besedo v

»Svenska Tändsticks A. B.«,

ki združuje vse vžigalične interese, je torej pravzaprav forma vžigaličnega trusta.

»S. T.« pa obvlada največje vžigalične industrije sveta: Britisch Match Corp. ter International Match Corp., katera poslednja je večinska delničarka naše tovarne vžigalic »Drava« oz. njenega koncerna. Poleg tega pa je »S. T.« dobila za znatna posojila državam tudi monopole v sledečih državah: Jugoslavija za 22 milj. dolarjev, Romunija 30 milj., Madjarska 36, Francija 75, Ecuador 3, Letonska 6, Poljska 6 milj. dolarjev; Grčija za 1 milj. funtov šterlingov in Romunija za 0.4 milj. funtov šterlingov. Brez nemškega posojila je dosedaj dal švedski trust 700 milj. švedskih kron posojil (10 in pol milijarde Din).

Brez dvoma gre švedski trust za svetovnim monopolom vžigalic, saj že sedaj obvlada 75% svetovne produkcije. Vsi konkurenti so že skoro odpadli: tako Rockefeller in Japonci, ki so sklenili sporazum; le ruska vžigalična industrija se še bori s švedsko premočjo.

Borzno vrednost v švedskem trustu združenih kapitalij cenijo na 2 in pol milijarde švedskih kron (t. j. 37 in pol milijarde Din).

Toda Kreuger prehaja tudi že na drugo polja, k organizaciji produkcije železne rude, saj si je pridobil kontrolo nad največjim producentom železne rude v Evropi (Grängesberg; 10 milijonov ton); nadalje je začel organizirati svoj lesni in celulozni trust. 10 velikih žag in celuloznih tovarn v severni Švedski je združil v skupno družbo, ki producira letno 450.000 ton celuloze in lesovine (cela Švedska 1,690.000 ton).

Pa tudi v vodilnih švedskih bankah ima Kreuger veliko vlogo. Danes je vodja enega najbogatejših in najmočnejših koncernov na svetu. In ta koncern se stalno širi in prehaja v vse panoge. S tem se pa tudi poteguje stara trditev narodnih gospodarjev, da koncentracija kapitala napreduje stalno, kar je ravno znak visoko razvitega kapitalizma.

Sadna razstava v Stari Loki

Dne 20. t. m. se je vršila v Stari Loki okrajna sadna razstava. K tej razstavi je pripomogel ljubljanski oblastni odbor in okrajna blagajna iz Kranja. Vkljub skrajno slabemu vremenu je bil obisk lep. Razstavo je obiskalo nad 200 oseb.

Sadno razstavo je slavnostno otvoril g. Kalan Franc iz Suhe. V kratkih in lepih besedah je govoril nato zastopnik ljubljanskega oblastnega odbora g. Kuret, ki je navduševal prisotne k velevažni kmetijski panogi sadjarstvo. Nato je spregovoril tudi g. Zdolšek kot zastopnik oblastnega kmetijskega nadzorništva iz Kranja, ki je v sličnem tonu vzpodbujal prisotne za sadjarsko panogo.

Zasluga, da je ta prva sadna razstava v Stari Loki bila tako dobro obiskana, gre v prvi vrsti g. Petru Porenta iz Stare Loke, ki se je v resnici požrtvovalno zavzel za to razstavo. Tudi ostali odborniki kakor gg. Viktor Omerza iz Kranja, Vinko Rupret, šolski upravitelj v Smledniku, Janez Ješe, Jama, Ivan Kosiša iz Ilovke, Burger Jože iz Hraš, Jože Kuralt iz Žabnice, Jože Draksler, Prašo, Janko Likozar, Franc Logonder in Franc Hafner so pripomogli z zbiranjem sadja, da je razstava uspela. Posebno lepo sadje so razstavili gg. Viktor Omerza iz Kranja, Jocif, šolski upravitelj v Olševku, Franc Logonder iz Virloha, Janez Ravnihar iz Stare Loke, Franc Ješe iz Stražišča, Franc Hafner iz Binklna, Anton Hafner iz Žabnice in Peter Porenta iz Stare Loke.

Okusno so krasile dvorano gospodične Dolinar Cecilija, Hafner Ivana, Šink Marica, Godovičar Franca in Ivana Hafner iz Binklna, ki so isto žrtvovale par noči za to razstavo. Tudi g. Porenta po dom. »Fortunovec« je šel razstavi v vseh ozirih na roko. Dal je dvorano brezplačno na razpolago, preskrbel obiskovalcem mastno prašičjo pečenko in postregel sprav dobro kapljico. Za godbo so priskrbeli vrli tamburaši iz Škofje Loke, ki so s svojo lepo godbo razstavo še povzdignili. Gospoda okrajnega glavarja iz Škofje Loke dr. Maruša je zastopal g. pisarniški vodja okrajne izpostave. Ta lepa prireditev naj bo kažipot k povzdigi sadjereje, ki bo marsikatermu kmetovalcu nov vir dohodkov v kmetijstvu. Na razstavi je bilo zastopanih nad 200 vrst namiznega sadja. Po razstavi se je sadje razprodalo po 2 Din 50 par kilogram.

*

Priv. agr. banka odobrila 60 milj. kreditov. *Belgrad*, 23. okt. (AA.) Izvršni odbor priviligirane agrarne banke je imel sejo, na kateri je rešil večje število prošenj za posojila. Izvršni odbor je odobril posojila v znesku 60 milijonov dinarjev. Na prihodnjih sejah se bo nadaljevala razprava o nadaljnih posojilih. Prva prihodnja seja bo v soboto.

Ameriški kapital v našem rudarstvu. *Belgrad*, 23. okt. (AA.) Naša država je po osnovi sklepa ministra za šume in rudnike od 5. sept. t. l. sklenila pogodbo z tvrdko »American Smelting Company« o eksploataciji rudnika v Srebrenici. Pogodba bo trajala 60 let. Prvih pet let je določeno za raziskovanje, nakar mora pričeti tvrdka z eksploatacijo. Dotlej lahko družba odstopi od eksploatacije, ako bi dognala, da ni pogojev za to. Država bo prejemala 4% brutto dohodkov, to je od skupne vrednosti izkopane rude. Vrhu tega je družba priznala državi odkupnino letnih 2000 zlatih dinarjev.

Izpremeba firme. Znana mariborska tovarna čipk, pozamentarije in trakov »Jugoslavensko Zerkovič«, d. d., Maribor, je izpremenila svojo tvrdko v »Teksta«, d. d. za tekstilno industrijo v Mariboru.

Izpremembe v zadružnem registru. Vpisi: Prekmurska gospodarska posojilnica v Dobrovniku, r. z. z n. z.; Vodovodna zadruga v Goričanah pri Medvodah, r. z. z o. z.; Produktivna zajednica, r. z. z o. z. v Guštanju; »Domačija«, stavbna zadruga mestnih nameščencev ljubljanskih, r. z. z o. z. v Ljubljani; Živinorejska zadruga v Starem trgu pri Rakeku, r. z. z o. z.; Strojna zadruga v Velesovem, r. z. z o. z.; Živinorejska zadruga v Stražišču pri Kranju, r. z. z o. z.; izbrisi (radi končane likvidacije): Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani, r. z. z o. z. v likv.; Zvezna tiskarna in knjigarna, r. z. z o. z. v Ljubljani; Varčenkredit, splošna hranilna in kreditna blagajna, r. z. z o. z. v likvidaciji v Mariboru.

Izprememba v trgovinskem registru. Vpisi: Celjska tekstilna tovarna Bergmann in drug (Maks B., Cvitava; dr. W. B., Arad); Javno skladišče nasl. d. z o. z. v Celju (10.000 Din; poslov.: Orel Rudolf J.); Oblastna hranilnica mariborske oblasti, podružnica Celje; »Droždjenka«, destilacija lavlje mentvodroždjenice, d. z o. z., Ljubljana (200.000 Din; Medić Franjo); A. Prelog, d. z o. z., Ljubljana (100.000 Din; A. Prelog); Rokavica, d. z o. z. v Ljubljani (100.000 Din; Korenčan Ivan, Mangel Samuel, Dunaj); »Sanitas«, Kramar Cie (Kramar Josip, Pavla); Livarna železa in kovin, d. z o. z., Srednji Gameljni (40.000 Din, Jeršan Slavko, Zobec Ivan); izbrisi: Ogledalo, d. z o. z. v likv. in tiskarna Jadran, d. z o. z. v Slovenjgradcu (radi končane likvidacije) in Brata Koštomaj v Gabrju (radi razdružitve).

Likvidaciji. Prva gradbena zadruga v Gor. Straži, r. z. z o. z.; Kmetijsko društvo v Selcih, r. z. z o. z.

Borza

Dne 24. oktobra 1929.

DENAR

Tudi danes so devizni tečaji nazadovali. Promet je bil slab. Privatno blago je bilo zaključeno v devizah Newyork in Trst, v devizah Berlin, Curih in Praga pa je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2281.50 bl., Bruselj 790.96 blago, Berlin 1350.75—1353.75 (1352.25), Budimpešta 989.32 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 794.80 bl., London 275.82 bl., Newyork 56.34—56.54 (56.44), Pariz 222.74, Praga 167.27—168.07 (167.67), Trst 295.30—297.30 (296.30).

Zagreb. Amsterdam 2281.50 bl., Budimpešta 989.32 bl., Berlin 1350.75—1353.75, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.30—796.30, London 275.42—276.22, Newyork 56.34—56.54, Pariz 221.71—223.71, Praga 167.27—168.07, Trst 295.32—297.32.

Belgrad. Berlin 1350.75—1353.75, Budimpešta 987.82—990.82, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 8.993—7.963, London 275.42—276.22, Newyork 56.34—56.54, Pariz 221.74—225.44.

Curih. Belgrad 9.1260, Berlin 123.34, Budimpešta 90.15, Bukarešt 3.08125, Dunaj 72.48, London 25.16875, Madrid 74, Newyork 515.70, Pariz 20.3175 Praga 15.285, Sofija 3.725, Trst 27.095, Varšava 57.95.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.58875, (valuta) 12.58, v Londonu, Newyorku in v Pragi neizpremenjeno.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kreditna 123 den., Prašteđiona 887.50 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 130 den., Stavbna 50 den., Šešir 100 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 420—421, kasa 420—421, termini: XII. 425—426.50, 7% inv. pos. 84.25—84.75 (84.25), agrari 53.50—54.25. Bančni pap.: Union 202—204 (202), Poljo 16—17, Hrv. 50 d., Kred. 93 d., Jugo 81.50—82, Medjun. 56.50, Nar. 82000 d., Prašted. 887.50—897.50, Srpska 156 d., Zem. 125—130 (125), Obrtna 36 d., Našička 1500—1600 (1490), Eino 164 d. Ind. pap.: Guttmann 180—190, Slavonia 135—150 (135), Slavex 96—100 (96), Danica 120 b., Drava 305—330, Šećerana 400—407.50 (400—405), Osj. ljev. 210—215, Brod. vag. 130—135 (130), Union 140—145, Isis 20—20.50, Ragusea 420—430, Trbovlje 456—470, Vevče 132 d., Nar. šum. 45 b., Piv. Sar. 195 b., Nar. mlin. 20 d., Jadran.plov. 510 d., Oceania 189.

Belgrad. Narodna banka 8500, 7% inv. pos. 84.50, agrari 53.50—54.25, vojna škoda 420.75, XII. 427—427.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 85.75, Wiener Bankverein 21.60, Creditanstalt 52, Escompteges. 171.5, Živno 109, Union 24.90, Slavonia 15, Alpine 36.15, Trboveljska 58, Rima Murany 109.80.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena 2 vagona bukovih drv. Tendenca neizpremenjena.

Žito

Občutno nazadovanje tečajev na inozemskih zlasti na ameriških tržiščih, je imelo le malo vpliva na naš domači žitni trg. Cene so ostale povsem neizpremenjene za vse predmete, le promet se je nekoliko zmanjšal. V Sloveniji je pa še vedno dosti živahno zanimanje za umetno sušeno koruzo ter zlasti za moko ničlo, kajti domači mlini so v poslednjem času suše le slabo delali in je zdaj pomanjkanja moke precej veliko.

V Ljubljani notirajo (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): pšenica bač. 80—81 kg 2% 245—247.50, 79—80 kg 2% 240—242.50 uz. bl. 232.50—235, sr. 80 kg 1% 235—237.50, 77 kg 2% 230—232.50, sl. 77 kg 225—227.50, rž 72—73 kg 2% 215.217.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana 355 do 365, koruza laplatska 265—270, bč. ml. tar. 210 do 212.50, nav. vozn. 215—217.50, ječmen bač. oz. 66—67 kg 205—207.50, oves bač. 210—212.50 Din za 100 kg.

Zaključen 1½ vagona. Tendenca neizpremenjena.

Novosadska borza brez spremembe. Tendenca medla. Promet 11 vag. pšenice, 11 ovsa, 20 koruze 10 moke, 6 otrobov.

Budimpešta. Tendenca: zelo medla. Pšenica: okt. 21.62—21.52, marec 23.62—23.48, zaključ. 23.49—23.50, maj 24.35—24.08, zaključ. 24.09—24.10. Rž: okt. 15.60, marec 17.63—17.45, zaključ. 17.45—17.46. Koruza: maj 17.05—17.10, zaključ. 17.09—17.10.

Hmelj

Nürnberg, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Na današnjem hmeljskem trgu je bilo zopet živahno povpraševanje. Pripeljanih je bilo 200 bal in toliko tudi prodanih. Cena je bila za gorski hmelj 35—55, za hallertauski 55—95 in würtemberški 50—100. O prodajah tranzitnega hmelja se ni nič objavilo. Razpoloženje mirno in čvrsto.

Afgan ima padišaha!

Za divjim Habibulahom — viteški Nadir kan

Nadir kan.

Natančno devet mesecev je trajala slava afganskega samozvanca emirja Habibulaha, »sinu vodonosca«, ki je v Alahovem imenu s pomočjo svojih drugov vrgel s prestola »krivoverca« Aman-ulaha. Dne 15. januarja t. l. je vkorakal v kabulsko trdnjavo in 15. t. m. jo je moral skrivoma zapustiti, ko je še preje s strašnim umorom šestih odličnih Afgancev nasitil svojo surovo maščevalnost. Zbežal je proti severu in bo najbrže skušal v Hindukušu zanetiti nov upor. V tem pa je kot zmagovalec vkorakal v Kabul — Nadir kan. Po zadnjih vesteh je afganska prestolica Nadir kana že izvolila in proglasila za vladarja.

Na Vzhodu zelo pazijo na naslove. Amanulah je bil »kralj«. Habibulah se je imenoval »emir«, novi vladar pa si je nadel naslov »padišaha«. Ta naslov so preje nosili turški sultani, ki so kot kalifi poleg svetne oblasti združevali v svojih rokah tudi duhovno. Ta izprememba v naslovu pa ne bo izvirala toliko iz političnih namenov kakor iz orientalskega praznoverja: kralj in emir sta imela malo sreče, morda se bo »padišahu« smehljala boljša usoda.

Nadir kan je petdesetletnik. Z Amanulahom ga veže skupen ded. Razen tega je bila Nadir kanova sestra ena izmed štirih zakonitih žena Amanulahovega očeta, vendar ne Amanulahova mati. Tako je zavzemal dokaj starejši Nadir kan nasproti Amanulahu vedno odlično stališče »strica«, to je globoko spoštovanega svetovalca. Mladi kralj ga je l. 1919., ko je začel vojno proti Angliji, imenoval za vrhovnega poveljnika svojih čet. Ta boj, ki je v vojaškem pogledu potekal z neenako srečo, se je slednjič vsled Nadir kanove spretnosti končal tako, da je dobil Afganistan svojo popolno neodvisnost. Iz tistih dni izvira ugled, ki ga danes uživa Nadir kan ne samo med svojimi pristaši, marveč tudi pri nasprotnikih. Najsi je glavni del slave požel Amanulah, vendar v Afganistanu niso pozabili, kdo je bil pravi voditelj vojske v tistih dneh.

Še globlji vtis je pa zapustil Nadir kan v srcih Afgancev ob neki drugi priliki. Po vojni z Angleži ga je Amanulah imenoval za vojnega ministra. Nekaj let kasneje so se uprli Mangalci, zelo hrabro pleme na indijski meji. Nadir kan naj bi vstajo krvavo zadušil. Toda ti Mangalci so bili v vojni proti Angliji jedro njegovih čet in Nadir kan ni hotel dvigniti orožja proti nekdanjim lastnim sobojevnikom. Odložil je mesto vojnega ministra in nekdo drug je moral ukrotiti Mangalce.

L. 1924. je bil Nadir kan imenovan za poslanika v Parizu. Čez tri leta je iz zdravstvenih razlogov odložil tudi to mesto. Poslej je živel v Franciji kot zasebnik, dokler ga upor proti Amanulahu ni znova poklical na plan. Odpotoval je preko Indije k onim obmejnim plemenom, nasproti katerim je na tako viteški način ohranil zvestobo. Prepričal se je, da so mu plemena ohranila staro zaupanje ter je z njihovo pomočjo organiziral protiudarec. Amanulah, za katerega je dozdevno delal, ni imel dovolj močnih živcev, da bi čakal na uspeh. Sedaj je v Rimu prejel vest o Nadir kanovi zmagi — najbrže z dokaj mešanimi čuvstvi.

Nadir kan po vsej priliki ni postal padišah iz osebnega slavohlepja, marveč pod pritiskom dogodkov. Kdor ima moč, mora nositi tudi krono. Kako dolgo — to je vprašanje za preroke. Habibulah je pač tepen in brez denarja, kar vzbuja slabe nade za nov puč. Toda nahaja se svoboden v mejah svoje domovine in kakšno razpoloženje se poraja v srcu z vsemi psi preganjanega roparskega poglavarja, ni težko uganiti. Mož stoji danes natančno tam, odkoder je bil odšel na svoj sijajni zmagoviti pohod proti Amanulahu. In Habibulah dobro ve, kam mora drzen vojščak pomoliti roko, da se mu napolni s patronami in zlatom.

Tako se tedaj začenja s kronanjem Nadir kana za afganskega padišaha le novo dejanje v stari igri. Kakšen bo nadaljni razvoj te igre in kdo ima za kulisami niti v rokah — je za javnost skrivnost. Vsekakor se je svet že dokaj naveličal afganske predstave, pri čemer pa ne sme pozabiti, da so vse to le znamenja, pod katerimi se poraja nova Azija.

Čudna zgodba orjaškega diamanta

K zlatarju Livingstone-u v Chicagu je prišel nedavno neki Rus in mu ponudil v nakup prekrasen diamant sinje barve, ki je tehtal 98 karatov in spadal med največje in najlepše diamante na svetu. Rus očividno ni poznal vrednosti kamenja in je prodal diamant za 25.000 dolarjev. Rekel je, da ga je bil ceno kupil v Transvaalu. Livingstone je nato diamant razstavil v svoji izložbi, ki so jo mnogoštevilni gledalci po ves dan oblegali. Čez par dni se je pa oglasil Rus in zahteval diamant nazaj, češ da ga je dal prepoceni. Livingstone mu je nato plačal še 10.000 dolarjev. Da bi preprečil vsako presenečenje, je dal Livingstone izdelati popolnoma enak umeten diamant in ga položil v izložbo, pravi diamant je pa spravil v svojo blagajno, kjer je hranil še več drugih pravih in umetnih draguljev. Blagajna je bila zvezana z električno napeljavo tako da se je takoj oglasil zvonec, čim se je je kdo dotaknil. Kljub temu je našel Livingstone te dni blagajno vlomljeno in prazno; ostali so le ponarejeni kameni. Tat je pred vlomom električno napeljavo prerezal. Z gotovostjo domnevajo, da je vlom izvršil skrivnostni Rus, ki je bil javljen pod napačnim imenom in za katerim poslej ni nobene sledi.

Usnjene suknjiče

rjave barve od Din 975 naprej Francosko usnje „Havana-napa" za lovce, gozdarje in športnike pri tvrdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

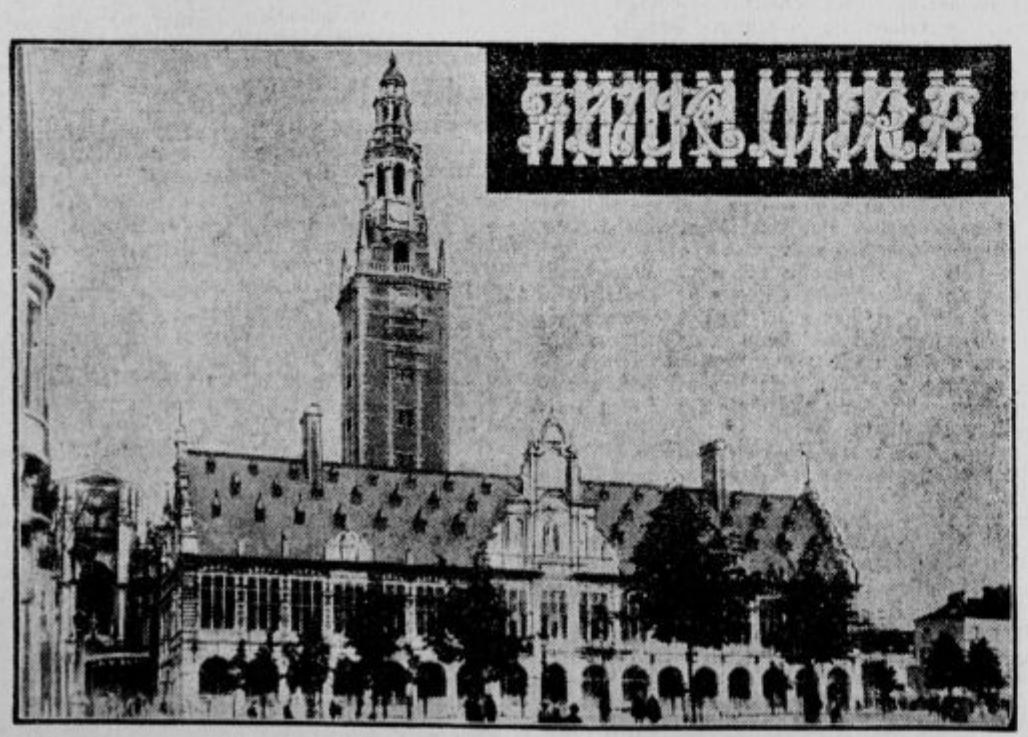

Vseučiliška knjižnica v Louvainu, ki so jo Nemci v vojni porušili, Američani pa na lastne stroške obnovili. Ameriški arhitekt Warren, ki je vodil gradbena dela, je hotel na zgradbi napraviti napis: »Furore Teutonica deleta, dona americana restituta« — nemško divjanje jo je porušilo, ameriški darovi obnovili. Američani in vseučiliški profesorski zbor so proti temu napisu protestirali, a sodišče je dalo Warren-u prav. Sedaj se je oglasil sam predsednik Hoover in izrekel nado da bo dal rektorat žaljivi napis zopet odstraniti.

Boj proti komunistom v Franciji. Med 60 komunisti, ki so obtoženi vohunstva in veleizdaje, se nahajajo tudi naslednji štirje imenitni možje, ki nam jih kaže naša slika v karikaturi: Zgoraj Vaillant Couturier, glavni urednik »Humanité«, in Cachin, ravnatelj »Humanité«; spodaj Henry Barbusse, slavni francoski pisatelj, in Doriot, član osrednjega odbora komunistične stranke.

Slučaj izdal morilca

Pred dobrim mesecem je dospel na kolodvor v Lille kovčeg, naslovljen na osebo, ki je bila v Lille-u popolnoma neznana. Zato so kovčeg odprli in našli v njem moško truplo brez glave. Iz listin, ki so jih še našli v obleki umorjenega, je bilo razvidno, da je bila žrtev istovetna s pariškim anarhistom Rigaudinom, ki si je služil kruh kot knjižni izvedenec pri velikih tvrdkah. Videlo se je, da se je morilcu silno mudilo, da je spravil truplo iz svojega stanovanja in je tako celo pozabil žrtvi izprazniti žepe. Kovčeg s truplom je bil dva dni preje oddan v Parizu.

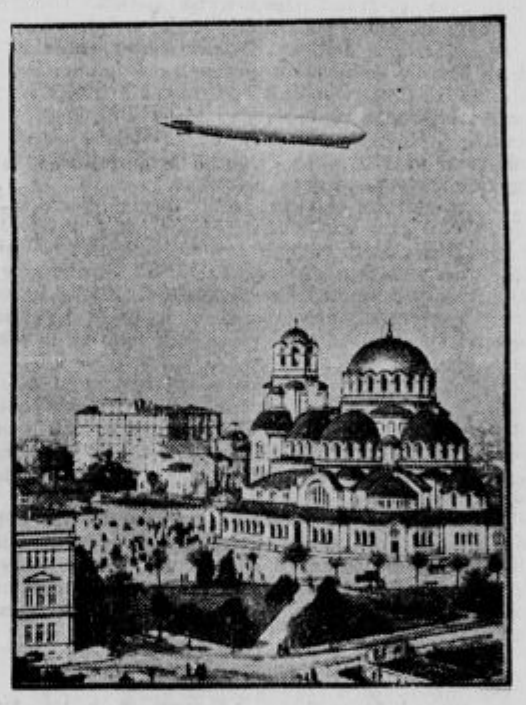

»Grof Zeppelin« nad Sofijo.

Za pariško policijo je bil s tem podan skrivnosten slučaj, ki ga ni mogla razrešiti, dasi je bilo noč in dan na delu osemdeset detektivov. Izprva so vodili preiskavo v pravcu, da je bil Rigaudin umorjen iz političnih razlogov. Rigaudinova mati je bila v Parizu splošno znana anarhistinja. Bila je trikrat poročena in vsi trije možje so bili anarhisti. Od vseh treh ni noben umrl naravne smrti, marveč sta bila dva umorjena, tretjega so pa na begu iz ječe ustrelili. Dva meseca pred Rigaudinovo smrtjo so našli umorjeno tudi njegovo mater ,ne da bi bila policija do danes odkrila njenega morilca. Bilo je torej dovolj povoda, da so tudi topot sumili politične nasprotnike. Kmalu se je pa izkazalo, da so šli za napačno sledjo. Nato so začeli morilko iskati med ženskami, s katerimi je Rigaudin občeval. Brez uspeha.

Sedaj je ostala nepojasnjena še ena stvar. Rigaudin je zaslužil mesečno samo po 3000 frankov in ni imel nikakih prihrankov, Vendar se je malo pred smrtjo pogajal za nakup vile. Kupnino je položil v obliki menice, ki je prišla šele te dni na dan. Menica je bila imela zapasti dan pred Rigaudinovo smrtjo in ugotovili so, da je Rigaudin prejšnji dan storil vse mogoče, da bi dobil potrebni denar. Med drugim se je obrnil na trgovca s preprogami Almasiana, da bi mu posodil 20.000 frankov. Tega Almasiana je bila policija že tudi zaslišala in je izpovedal, da je Rigaudinu proti menici posodil gornjo vsoto. Te dni šele je slučaj odkril neke okoliščine, iz katerih je z gotovostjo razvidno, da je bil ravno Almasian morilec. Umoril je svojo žrtev z bodalom, čim je prejel od njega menico za 20.000 frankov; nato mu je uropal še posojenih 20.000 frankov. Po vsej priliki je pa morilca gnalo tudi maščevanje, ker je imel Rigaudin znanje z neko Rusinjo, ki je bila prej Almasianova ljubica. Almasiana so zaprli.

Zadnja spoved na letalu

Neko letalo belgijskega Touring Cluba, ki je imelo na krovu 12 potnikov, je začelo blizu Antwerpna v višini 300 metrov goreti. Strah je prevzel vse navzoče, med katerimi se je nahajal tudi katoliški duhovnik. Ljudje so začeli moliti in opravljati zadnjo spoved. Duhovnik je dal vsem vesoljno odvezo. Vendar se je pilotu posrečilo, da je pristal z letalom na odprtem polju; razen enega potnika, ki je bil opečen, so ostali vsi drugi nepoškodovani.

Sodnji dnevi za korupcioniste v Nemčiji

Nad nemške korupcijoniste med javnimi funkcijonarji so prišli pravi sodnji dnevi: škandal za škandalom prihaja na dan. Razvajeni gospodje morajo s svojih mehko postlanih mest in pred njimi vstaja temna bodočnost. Nekateri se sodijo sami (vratislavski policijski načelnik Albrecht se je ustrelil), drugi se zvijajo in pero kakor vedo in znajo. V Berlinu se vrši v mestni upravi čiščenje v zadevi »Sklarek« ter so pravkar uvedli disciplinarno postopanje proti doslej veleuglednemu mestnemu komorniku dr. Langu. Župan Schneider je moral odstopiti. — Velik škandal so odkrili v vratislavski mestni upravi. Ob zaplembi knjig velike elektrotehnične trgovine Wirz, ki je prišla v konkurz, so našli zapisana imena 40 mestnih uradnikov, ki so stalno prejemali od tvrdke darila, zato so pa njej oddajali mestna naročila.

Prof. dr. Binchy, prvi irski poslanik v Berlinu. Irsko so doslej v inozemstvu zastopala velikobritanska poslaništva; sedaj pa je Irska imenovala prva svoja poslanika za Pariz in Berlin.

Smešnice

»Soseda, ali ste minuli teden na radiu poslušali koncert filharmoničnega društva?«

»Poslušala sem neki koncert, toda harmonike ni bilo vmes.«

*

»Že tedne visi pajčevina v onemle kotu. Francka; zakaj je ne ometete?«

»Oh, kdo pa si je mislil, da je to pajčevina! Menila sem, da spada ta mreža tudi k radiu.«

*

Sodnik: »Ali niste mislili na svoje uboge starše, ko ste šli krast?«

Obtoženec: »Ne, gospod sodnik, ker tudi oni niso nikoli delili z menoj.«

*

Ona: »Čas razdruži najboljše prijatelje.«

On: »Res je. Pred 13 leti sva bila oba stara po 17 let. Zdaj si pa ti 21, jaz pa 30.«

Problem zapada

V evropski debati o usodi zapada, ki jo je nočno pointiral Osvald Spengler v knjigi »Der Untergang des Abendlandes« je odgovoril Henri Massis z »Défense de l'occident«. Dočim nemški filozof odkriva rane zapada in napoveduje propast njegovega duha, je Francoz poln optimizma. Pogled mu je nadčasoven in reelen dovolj, da najde pozitivnost zapadne duševne in duhovne konstrukcije, ki jo predstavlja edina internacionala duha, ljubezni in resnice — katoliška cerkev. Njegova vera izveni v mogočen akord: »Samo Kristus, postavljen v središče sveta, more združiti zapad in vzhod. Ut sint unum!«

Ali obstoja resnična nevarnost vzhoda za zapad? Dr. Georg Moenius, izdajatelj »Allgemeine Rundschau«, razpravlja na podlagi antitez zapada in vzhoda o psihologiji zapadnega duha (Abendland-Nummer). Osnovni in temeljni pojmi zapadne duhovnosti so pojmi o bistvu stvari, o osebnosti in o aktivnosti. Aristotelska in tomistična filozofija je ustvarila realno-objektivno čuvstvovanje, dočim je azijatsko: transcendentalizem in nirvana. Rimski čut za realnost omejuje in opredeluje vsako stvar in ji daje točen naziv in jih ureja, ne da bi zabrisal splošne konture. Kot v filozifiji, tako se loči vzhod od zapada v religiji. Vsled nejasnega pojmovanja bistva, je za vzhod usodna indiferentnost in toleranca (napačna). Marco Polo, ki je prišel v osrčje Kitajske, pripoveduje, da je Veliki kan na velikonočno nedeljo pozval vse kristjane glavnega mesta, da so prišli z evangeliji, pred katerim je zažgal kadilo in je poljubil sv. pismo, kar so morali storiti tudi njegovi velikaši. Enake ceremonije so se ponavljale ob praznikih mohamedancev, judov in poganov. Ta sinkretizem živi še danes v orientu, ki skuša združiti taoizem, budizem, konfucianizem, islam in krščanstvo v skupno svetovno religijo. Vzvišen nad sličnimi poskusi pa je zapadni duh, ki v integralnosti rimsko-katoliške cerkve, postavlja zahtevo samo ene odrešujoče cerkve, koje odličen interpret je enciklika Pija XI. »Martalium animos«, ki jasno potegne meje za vse poskuse zbližanja in zedinjenja, zato, da se obvarje substanca.

Zapadu je lastna aktivnost v nasprotju z kvietističnim vzhodom. Azijat je postavil načelo: »Hočeš biti popoln, moraš udušiti dejavnost«. Kristjanu pa velja klic: »Bodite popolni, kot je Vaš oče v nebesih popoln!« Ta Bog pa je actus purus, čisti dej, ki je in s tem ustvarja in vodi in je vse odvisno od njega. Švicarski profesor Gonzagne de Reynold pravi: »Evropa je stvariteljna volja. Zato je ona kulturna. Rastla in ustvarjala bo toliko časa, dokler bo ohranila zavest svoje moči in vero na svoje poslanstvo. Ogiblje pa naj se vsakega nedelavnega in negativnega duha. Apolon ima oči odprte, Budovih zaprtih se boj!«

Ta različna psihična razlika gradi v Evropi povsem svojevrstno moralno, socialno in politično življenje. Zapad se ustavlja konfuznosti; zato vse ureja. Veruje v zakonodajalca, veruje na »enega Boga, eno resnico, eno človeštvo in zato tudi na en zakon, eno pravo, en razum, eno skupno moralo«. Zato čuva zapad dobrine kot so: država, cerkev, red, avtoriteta itd.

Zavedamo pa se zelo bolestno, da je vzhod osobito v teh slednjih dobrinah globoko zadel že zapad. Objektivni temelji so ogroženi od subjektivnega razkrajanja. Obstoja nevarnost prenapete spiritualitete, ki ogroža obstoj države in družbe, cerkve in avtoritete, zakona in prava. Massis pravi v svoji knjigi. Padel je materializem, padel je skepticizem in pozitivizem, odprta so vrata spiritualističnim zmedam. »Največje zlo današnjega časa ni materializem, ampak sproščena spiritualiteta.«

Predstaviteljica zapadnega duha, katoliška cerkev, je z naporom rešila Evropo pred azijatskimi zmotami in zato pravi G. de Reynold: Evropa bi bila že zdavnaj preplavljena s tem tokom idej in duha, ako ne bi bilo rimsko-latinske kulture«. Zato je rešitev Evrope edinole v samospoznanju in priznanju, da je bila romanizirana in pokristjanjena. Katolicizem nudi varno obrambo proti vsem azijatskim vplivom, ki prodirajo skozi razpoke duhovno ne več enotne Evrope. Katolicizem je sklenjen in trdno zidan sistem, podoben nepremagljivi trdnjavi, raz katero gredo direktive in je pravočasno signaliziran sovražnik.

»V zapadni cerkvi,« pravi filozof Maritain, »so ohranjene vse kreposti in dobrine zapadne kulture.« Okrepitev rim. kat. cerkve pomenja ojačenje zapada, ki se mora prenavljati zopet in zopet samo iz te večno sveže rimsko-katoliške velesile.

Ako.

Književni drobiž iz Belgrada

Zemunec Josip Kulundžić je kot dramatik dobro poznan po: Škorpijonu in: Polnoči-doma kakor tudi v inozemstvu. Morda največji uspeh doslej pa je dosegel z: Misterioznim Kamićem, katerega premijera je bila nedavno v belgrajskem Narodnem pozorištu. Zanimivo je, da je sam avtor režiral in z uspehom. Nekaj novega ognja in vzpodbude je prinesel v precej mirne prestolniške gledališke kroge. Tudi vsebinsko je komad aktualen, življenjski poln posrečenih zapletljajev in neiskanih peripetij. Vprizoritev se je vršila na rotacijskem odru in je po brzini menjavanja scen vplivala čisto sodobno. Če še omenim, da je: Misteriozni Kamić stilno kratek, kondenziran v izrazu in razdeljen v enajst kratkih slik, ki so električno zdrvele mimo nas, mislim, da sem povedal dovolj. Še to: Po mnenju kritikov je bila predstava ena najboljših povojnih domačih premijer v Belgradu.

Zadnja dvojna (6—7) številka v Sarajevu izhajajoče: Mlade Bosne prinaša med drugim: Jovana Vukotića štiridejanko (del I. dej.): Homo sapiens, ki je dobila prvo nagradno mesto na konkurzu prosvetnega ministrstva leta 1927. in ki je že izšla v celotnem nemškem prevodu (Oesterheld und Co Verlag, Berlin); stilno je neizčiščena, vsebinsko pa iz krogov intelektualcev in podaja čudno se razpletajočo družinsko tragedijo; pesmi so slabe; omembe vreden je še posmrtni članek Frana Alfirevića o Vojnoviću, ostri kritiki Libe Miličićevega zadnjega romana: Veličanstveni beli krik — in Samokovlijine novelske knjige: Od proleća do proleća in pa beležka o letošnji sezoni v sarajevskem gledališču.

Podpirajte „Slov. Stražo"

Bled am See

Bled am See von dr. Rudolf Andrejka, Ljubljana 1929. — Naša inozemska turistična propaganda bo z omenjeno publikacijo brez dvoma veliko pridobila. Knjižica (128 strani) je jako posrečena zamišljena in bo nudila ne le tujcu, ampak tudi tuzemcu izčrpne informacije in prijetno čtivo. Poleg geografičnih podatkov so v lepm slogu nanizana poglavja o zgodovini Bleda, njegovo etnografično obilježje, na to pa vse, kar zanima sportnika, turista in letoviščarja. Pisatelj se je našemu Bledu dostojno oddolžil in s strokovnim razumevanjem rešil nalogo, ki si jo je stavil. Simpatično publikacijo je tiskala Jugoslovanska tiskarna na finem papirju in jo opremila z mnogimi lepimi ilustracijami.

Borba za stolček

S Courtelinovo smrtjo izpraznjeni stolček akademije Goncourt se ima na novo zasesti še ta mesec. Lucien Descaves priporoča imenovanje Georgesa Duhamela, dočim je predlagal Léon Daudet Renéa Benjamina. Če bi ostalo le pri tem protikandidatu, bi bila Duhamelova zmaga gotova. Toda pojavila so se še druga imena kandidatov: Romain Rolland in Colette. Zoper prvega se uveljavljajo politični razlogi, zoper Colette pa navajajo nekatere njene antifeministične tendence. Iz teh razlogov je prav lahko mogoče — kakor poročajo »Les nouvelles littéraires«, da se bodo razsodniki zedinili v zadnjem hipu za Tristana Bernarda, ki je v sodobni Franciji obče znana in skoro že legendarna osebnost.

Ljubljansko gledališče

Drama:
Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 25. okt.: FAUST. Red E.
Sobota, 26. okt.: VELIKA ABECEDA. Izven.
Nedelja, 27. okt.: NAŠ GOSPOD ŽUPNIK. Izven.
Ponedeljek, 28. okt.: GROB NEZNANEGA VOJAKA. Red A.

Opera:
Začetek ob pol 20 zvečer.

Petek, 25. okt.: Zaprto.
Sobota, 26. okt.: GROF LUXEMBURŠKI, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 27. okt. ob 15: MAMZELLE NITOUCHE, Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20: GORENJSKI SLAVČEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 28. okt.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Petek, 25. okt.: Zaprto.
Sobota, 26. okt.: Ob 20: POHUJŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI. Delavska predstava.
Nedelja, 27. okt.: Ob 20 MORALA GOSPE DULSKE

Darovi

Mesto venca na krsto pokoj. g. Vaclava Hejnica je darovala rodbina Gartus 100 Din Podpornemu društvu slepih. Najlepša hvala.

Poizvedovanja

Očala so se našla v sredini mesta. Izgubitelj naj se radi njih zglasi pri mag. preds. sługi Berghauserju in naj opiše očala, kake vrste so bila.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljeni soprog, brat, bratranec in nečak, gospod

Julij Klemenc

mesar in veleposestnik

dne 23. t. m. ob 7 zvečer, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po kratkem trpljenju, mirno izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb predragega pokojnika bo v petek, dne 25. oktobra 1929 ob pol 4 popoldne s Stare poti št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1929.

Iva, sestra — Angela, soproga

in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega naznanila. Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Drago Schwab

trgovec

dne 24. oktobra po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul.

Pogreb predragega nam pokojnika bo v soboto dne 26. oktobra 1929 ob 4 popoldne iz Stare poti št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. oktobra 1929.

JELKA SCHWAB roj. RAZINGER, soproga. - MITEK in TANJA, sin in hčerka — in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega naznanila.

»Lindska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard: HČI CESARJA MONTEZUME 32 Din, vez. 42 Din. — 26 zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Fregeh: OTROCI SONCA 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard: KLEOPATRA 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din.

Pierre L' Ermite:

Žena z odprtimi očmi

»Predvsem, si je mislila, ko je pognala s pokom Pentapona v lahen dir ... dekle je pač dekle! In kaj bi pa rekla tetka Cecilija, če bi rekla ... ‚da' kar takoj! ... To vendar ni kar tako ... ‚da'! ... To velja za vse življenje! ...«

Modre Rolandine oči so med črnimi trepalnicami zasanjale. Zrla je s svojega sedeža na ocean, ki se brezkončen spaja v eno s horicontom ter je ponovila resno sama zase:

... Za vse življenje ...? Ah, presneto! ... To je dolgo, vse življenje.

IV. Poglavje.

Istega dne zvečer.

Pentapon je nezadovoljen ... oh, skrajno nezadovoljen!

In grozna nevolja se dviga v njegovem ranjenem oslovskem srcu.

Pomislite vendar! ...

Najprej: njegova gospodarica je ostala ves dan v Herbaudière, ker se ladje ne vračajo pred peto uro. — Iz tega sledi prvič, da je moral zobati okomatan na edini ulici v Herbaudière, na prepihu, privezan k zidu, mesto da bi bil v miru pozobal svoj oves in se najedel zlagoma rezanice, ki mu tekne kakor se spodobi edino le v njegovem lastnem hlevu; za zobanje pa je dobil škaf sena in nekaj starih skorij, trdih ko kamen, ki mu jih je velikodušno podarila gospodarica, vsa zaposlena z drugimi stvarmi.

Še hujše pa je, da ga je gnala na povratku po peščeni poti ob morski obali, kjer se udirajo kolesa za petdeset centimetrov, mesto da bi se bila vrnila po lepi, široki in trdni cesti, po kateri sta prišla ... Torej nazaj po poti, ki je smrt za osle.

In Rolanda ni imela niti toliko usmiljenja, da bi bila stopila z voza!

Ostala je gori na svoji klopi, otožna in molčečna, medtem ko se je ubogi Pentapon do skrajnosti napenjal, da je vlekel gospodično, njene sanje in njeno ljubezen ...

Prav zares ... njeno ljubezen! ...

Naj le kdo norce brije iz osla, iz njegovega trapastega imena ... tudi osel ima oči ... Tudi on vidi in razume ... zlasti takole reč.

Kadarkoli sta se Rolanda You in Filbert srečala, je vsakokrat plačal račun osel.

Čeprav je bilo v Vieilu rakov dovolj, je bilo treba vendarle iti ponje v Herbaudière ...

Čemu neki ...?

Zato pač, ker je upala gospodična srečati Filberta.

Nazaj pa po peščeni poti ...

Zakaj neki spet to ...?

Zato pač, ker je že večer in ker je zdaj Filbert nemara doma ... in ker stoji Filbertov dom baš ob peščeni poti, ki pelje v Blanche.

Ni dvoma, da bo tam spet postaja in da bo velika težava priti v Noirmoutier o pravem času za večerjo ...

Pa še kakšna bo večerja, ko je gospodična nocoj slabe volje!

Ubogi Pentapon!

Pa se časih še kdo čudi, zakaj so osli iz otokov tako žalostnega pogleda! ...

Vse se je zgodilo natančno tako, kakor si je bil modri Pentapon izračunal ... Prerok Pentapon ...

Ko je bila varno spravila na voz koš morskih rakov, ki je bil pokrit z morsko travo in se je cedila voda od njega, se je vračala Rolanda po obedu počasi, zelo počasi po slikoviti obrežni poti, ki pelje skozi hrastov gozd la blanchekega samostana.

Zjutraj je bila Rolanda vesela, podjetna in je pela ... zvečer pa je legla otožnost na njeno dušo.

Pentapon je počasi trapal in vajeti so mu ležali na hrbtu.

Rolanda ima Filberta prav za prav rada, toda zdaj čuti neznano bojazen pred njim.

Ljubi ga, toda tako, da ji svobode ne jemlje ... Zaročila se bosta ... skoro gotovo se bosta. In nekega dne se bosta vzela ... toda to bo pozneje! ...

To nedoločeno podobo bodočnosti obožuje Rolanda. Kakor mehko zglavje za dekleta, ki se mu nikamor ne mudi.

Toda tistega jutra je bil Filbert na mah prekinil to nejasnost.

Zastavil je bil vprašanja ... zahteval je odgovora ...

Postalo je resnica.

In Rolanda, smejoče se dete, se ob pogledu na življenje nekoliko prestrašena umakne.

Življenje! ... Saj je še časa za življenje! Upanje je vsikdar sreča ... Resnica pa more biti mnogokrat blodnja!

Tudi Filbert je imel za svoj del prav. Ali je bil zapustil upanje, da se prepriča, ga li čaka posle, prijetna gotovost ...?

Te gotovosti ni bil dobil.

Gledal je za Rolando, ki se je oddaljevala v

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica 1·50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.**
Najmanjši oglas **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo

Službodobe

Klepar. pomočnika
dobro izurjenega, sprejme takoj G. Mesesnel. Krško ob Savi.

Iščem žagarja
k venecijanki na električni pogon. Nastop takoj. Ivan Rus, Grosuplje.

Splošna maloželezniška družba
razpisuje mesto

garažnega mojstra

Vpoštev pridejo samo oni z dolgoletno prakso garažnega mojstra. Prošnje je nasloviti na naslov: **»Splošna maloželezniška družba d. d., Ljubljana,** Zaloška c. 25 (remiza).«

Pouk

Šoferska šola
I. obl. konc. Čamernik, **Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto).** — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Krojači!
Ako želite imeti dober in moderen kroj (kroj. akademije S. Darrant, Paris), obiščite III. večerni prikrojevalni tečaj, ki prične 1. nov. t. l. Vpisovanje vsak dan od 6—7 zvečer. - I. Sušnik, Ljubljana, Šelenburgova ulica 1.

Stanovanja

Meblirana soba
s posebnim vhodom — se odda na Mirju. Naslov v upravi pod št. 11.979.

Sobo
po možnosti v sredini mesta, išče stalen gospod. Ponudbe pod »Doktor« na upravo.

Vnajem

Trgovina
z mešanim blagom in z vsem inventarjem se odda s 1. novembrom letos za daljšo dobo v najem. Stanovanje treh sob in pritiklin na razpolago v hiši. Trgovina se nahaja na zelo prometnem kraju. Mesečni promet na drobno 100.000 Din. Istotam se odda tudi veliko skladišče za deželne pridelke, ki je že vpeljano ali pa za usnjarsko trgovino na veliko. - Naslov pod št. 11.957.

Skladišče
lepo, suho in svetlo, pripravno za delavnico, kakor n. pr. pletilstvo ali kaj sličnega, se takoj odda. - Kje, pove uprava Slovenca pod št. 11.634.

Posestva

Posestvo
z dobroidočo gostilno in trgovino v Stični se odda v najem event. tudi proda. Poizve se pri Jožefu Gorišeku, Stična 58.

Lepa kmečka hiša
s pritiklinami v Lahomno pri Laškem, se proda za 30.000 Din. - Povprašati: Dr. Roš, Laško.

Enonadstropna hiša
vogalna, 10 stanovanj, 2 lokala, 3 stavbne parcele, se proda radi prevzetja druge obrti v Mariboru. Naslov v upravi podružnice v Mariboru.

Prodamo

Razpošiljalnica
čevljev, galanterije itd., se ugodno proda. Naslov v upravi pod štev. 11984.

Šivalni stroj Singer
jako dober, z lepimi šivi, se poceni proda. — Pred škofijo 21/III., levo.

Smrekove veje
okrog 20 voz — se prodajo na Rožniku. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12516.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem **čist** belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din. - L. Brozović, Zagreb, Ilica 82.

JABOLKA
obrana, lepa, razne vrste, ima naprodaj — **graščina Prebold, Sv. Pavel pri Preboldu.** — Cena po dogovoru.

Kupimo

Želod
divji kostanj, bukov žir, seme akacije, javorja, jelove storže, plača najbolje »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg 10/I.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

20% kronske bone
kupi Pučka štediona i založni zavod d. d., Osijek, Desatičina ul. 27.

Bukova drva
kupuje tvrdka »Kurivo«, Ljubljana, Dunajska c. 33 (Javna skladišta).

Model 950 cm
dobro ohranjen, za izdelovanje cementnih cevi — kupim. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 11992.

Dva psa kupim
dobrega čuvaja za zunaj in manjšega za notranje prostore. Hotel Bellevue, Ljubljana.

Štedilnik
dobro ohranjeno železje, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12515.

Hrastove hlode
in hrastove plohe od 55 milimetrov debele naprej kupuje stalno J. Pogačnik, lesna industrija Škofja Loka (ob kolodvoru).

Budilke
F. Cuden
Prešernova 1

Dežne plašče
priporoča po konkurenčnih cenah Martin Jančigaj, Ljubljana, Tavčarjeva (Sodna) 1.

Žaganje drv
najceneje Uran Franc, Vilharjeva c. Tel 28-20.

Auto-hladilnike
blatnike in drugo - popravi strokovno, hitro in ceno Gustav Puc, kleparstvo, Ljubljana, naspr. tobačne tovarne.

Modistinja
Anica Puhek, Šelenburgova 6-I nudi najcenejše in najlepše damske klobuke že od 60 Din naprej. Preoblikovanje 28 Din.

Gospodje, dame!
Preden oblečete Vašo jesensko garderobo, pošljite jo v **Wallet Express,** Stari trg 19, da jo zlika, očisti, popravi (pošije). Abonentom znižano. Cene zelo konkurenčne. Ekspresna postrežba.

Ilirija drva

Ilirija premog

Ilirija koks
Dunajska 46 - Tel. 28-20

Zastonj iščete
— lepši in cenejši —
dežni plašč
kot ga Vam nudi — novo-otvorjena trgovina nasproti kavarne Evrope
Martin Jančigaj
LJUBLJANA
Tavčarjeva 1 — Na tisoče zadovoljnih kupcev je najboljše spričevalo o dobri kvaliteti in zelo nizki ceni

Pozor!

JOAHIM ŠAPIRA iz Ljubljane, Miklošičeva cesta 14, na nedovoljen način izkorišča in zlorablja mojo zakonito zaščiteno in protokolirano znamko mila „Delmond“

Opozarjam vsakega poedinca, da se čuva te prevare, ker prinaša on v promet milo sumljive vrednosti in kakovosti. Kazenska ovadba proti gornjemu je že vložena pri policijskem komisarijatu v Ljubljani.

Aleksander Pollak
Beograd, Cuburska 18

edini lastnik zaščitene in protokolirane znamke „Delmond“

Pazite na znamko „Delmond“ z viteškim mečem v roki

Potniki

ki bi hoteli prevzeti zastopstvo originalno pravega, zakonito zaščitenega **»Delmond mila«**, naj javijo svoj naslov na:
ALEKSANDER POLLAK,
BEOGRAD, CUBURSTKA 18.
Velik zasluže!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da nas je za vedno zapustila ljubljena soproga in teta, gospa

Marija Majcen

soproga trgovca

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v soboto, dne 26. oktobra t. l. ob 8 zjutraj.

Dol pri Hrastniku, 24. X. 1929.

Globoko žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da se je naš dobri soprog, iskrenoljubljeni, nepozabni oče, stari oče, tast, brat, stric in svak, gospod

Franc Dobrovoljc

vlakovodja drž. žel.

v četrtek, dne 24. t. m. smrtno ponesrečil.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 26. oktobra ob 2 pop. izpred kapelice pri Sv. Krištofu na pokpališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1929.

Marija, soproga. **Albina, Kristina Kavčič** roj. **Dobrovoljc, Franc,** otroci, **in ostalo sorodstvo.**

Mestni pogrebni zavod.

Potrti v neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o izgubi našega ljubega soproga, sina, brata, strica in svaka, gospoda

Alfonza Mencinger

posestnika, rezerv. kapetana II. kl., odl. z redom sv. Save V. r.

ki je umrl dne 23. oktobra 1929 ob 13.30 po daljšem, mukepolnem trpljenju, spravljen s sv. cerkvijo in previden s svetimi zakramenti.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil dne 25. oktobra ob 15 iz mrtvaške veže splošne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana-Boh. Bistrica, dne 24. oktobra 1929.

Jožica Markež - Mencinger, soproga. **Franc** in **Ivana Mencinger,** starši. **Tilka Schoch, Rozika, Drago,** sestri in brat. **Julius Schoch,** veleindustrijalec in konzul v Cürichu, svak. **Viktorija,** nečakinja.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO
V LJUBLJANI
naznanja tužno vest, da je član njenega glavnega odbora, gospod

Alfonz Mencinger

posestnik, rez. kapetan II. kl., odlikovan z redom sv. Save V. kl.

23. oktobra t. l. po mukepolnem trpljenju preminul. Pogreb bo v petek 25. oktobra 1929 iz splošne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Inserirajte v „Slovencu“!

oblaku rožnatega prahu. Dekle je resda v slovo napravilo kretnjo, ki je mogla pomeniti, kar bi bil kdo hotel. Toda čim je bil spregovoril, mu je bilo že žal, da ni ostal pri upanju.

Tako je ostal z visečimi, ohlapnimi rokami... in nič več mu ni dišalo delo...

Dalje je pol nezavedno šel po poti za Rolando.

Nato se je vrnil po stezicah, ki se vijejo po žitnem polju.

Brez dvoma si je očital svojo predrznost napram dekletu.

Pa vendar: njegovo preprosto srce je bilo dekletu popolnoma vdano, in se mu je zdelo, da ima pravico izvedeti... vsaj poglavitno izvedeti.

Jasno je torej, zakaj so njegove pomorščakove roke premočno udarile na glasovir dekleta; neskončno občutljiv je ta glasovir, ki šteje svoje dneve, ure, minute in skoro tudi sekunde!... glasovir, na katerem se najbolj čvrsti možje še vedno utegnejo česa novega naučiti, čemur je ime: ‚večno žensko‘.

Filbert se je torej vračal proti domu svojih roditeljev, ne da bi opazil zahajajoče solnce, ki je v apoteozi zažigalo Piliersko skalo pred potopitvijo v oceanu... niti borov, ki so upogibali na nebu temno zlato svojih obupanih vej...

Kaj na mu pove ta čudoviti okvir, če ni podobe v njem?

In ta podoba je podoba dekleta, vitkega kot rožni grm... dekleta modrih oči, obrobljenih s črnimi obrvmi... dekleta plavih, neukrotljivih, pod ljubko avbico nabranih las... las, s katerimi se je bila poigravala tistega jutra vsa solnčna luč.

Zvečer senca...

Kadar izgine solnce ljubezni, ostane vselej senca...

Peto poglavje.

Doma ni nikogar. Starši, ki niso zaljubljeni, se bodo vrnili domov pozno, zelo pozno, kajti dan je lep in ga hočejo čim bolj izkoristiti za svoje delo.

Na dvorišču iščejo kure ostanke fižola, ki je bil omlačen prejšnjega dne; domače mačke spijo, zavite v klobčič, na stopnišču pred kamro za krompir; dva stara mlinska kamna, v krogih zarezana, stojita pred vrati, na vsaki strani eden, kakor dva bronasta podstavka.

Filbert, ki silno ljubi svoj dom, je bil danes brezbrižen ob tem pogledu.

Oči je obrnil vase in v svoji grozi pretiravajočemu se je zdelo, da vidi razvalino svojega sna, ki se ne bo nikdar uresničil.

In vendar je bil to edini njegov sen od nekdaj! Rolando je poznal, ko je bila še otrok... spremljal je njeno rast... do današnjega dne, ko se je razvila v prekrasno dekle. Koliko dobrega mu je nevede bila že storila!

Le ona je povzročila, da je ostal zvest svoji veri, nedeljski sv. maši, velikonočnemu obhajilu in ostalim verskim zavezam.

Iskal je namreč brez prestanka vse tisto, kar je »družilo«. Ni dvoma, da je ljubil svojo vero zaradi vere same, toda kako je bil zavzet, kadar je zapazil pri veliki maši v nedeljo med avbami na ženski strani avbo, ki jo je dobro poznal, kajti nosilo jo je na svoji glavici dekle, ki bo njegovo, ki je solnce njegovega življenja.

Ta spomin in ta ljubezen sta ga spremljala na ladji, kadar je opravljal svojo mornarsko službo. Kolikokrat je v dolgih odmorih, ki jih pozna pomorsko življenje, sanjal o nji; z roko je podpiral svojo glavo, a oči so mu blodile po obzorju!

Ah, Rolanda!... Rolanda!...

Radi nje se je že kot mornarski učenec učil igrati na piščal; učitelj mu je bil star in pesniško navdahnjen stanorednik iz Provence; z vso vnemo se je učil, kajti melodije, ki jih je slišal, so se mu zdele tako lepe, da so morale povečati njegovo privlačnost in domače ognjišče še bolj olepšati.

Bliža mu je bila med sviranjem, kot med govorjenjem, kajti tako je izražal kar je prekipevalo njegovo srce v ljubavnih melodijah, ki jih najbolje ume, kdor ve za ljubezen.

Radi nje je ostajal pameten na brodu pod vročim solncem, v vrtincu, v mrzličnosti, v blaznosti kolonialnih mest in ni hotel spremljati svojih tovarišev, ki visoke ljubezni niso poznali in so se udajali nizkim nasladam...

Radi nje se je šalil z bledimi Parižani; luč, ki je žarela iz njega, je močno privlačevala vse tiste, ki luči ne poznajo. Toda on je imel sam zase svojo luč... svojo zvezdico!

Radi nje je delal tako pridno, da si je prihranil malo premoženje, ki bi bilo že zadoščalo za neodvisno življenje. Četrtino poslopij... osem lepih krav... deset hektarjev čudovitega polja... staro ribolovnico, ki je bila povsem njegova last. Pozneje bo gospodar vsega posestva, kateremu pripadata tudi hiša in mlin v noirmoutierškem predmestju. To bo velika bogatija... in čvrsta bogatija... ki svoje vrednosti nikdar ne izgubi... bogastvo zemlje!

Vse to in samega sebe povrhu je položil pred njene noge... Eno samo drevo nam časih zakrije gozd. Rolanda je stala med svetom in njim. Filbert je videl samo njo. A ona?

(Dalje prihodnjič.)

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani«: 25. zvezek: Haggard: HČI CESARJA MONTEZUME. 32 Din, vez. 42 Din. — 27. zvezek: Pregelj: OTROCI SOLNCA. 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.